Opłata po cztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

הײנט 8 זײטען

נײער פאלקסבלאט

№ 182 | Łódź, Czwartek 6 sierpnia 1931 r. | נײנטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כ"ג מנחם אב תרצ"א | № 182

Adres Redakcij i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אמעריקא-פאר דײטשלאנד

די באנקירען שטעלען די זעלבע פאדערונג וואס ענגלאנד

ניו-יארק, 5. (ט.) די ניו-יארקער באנ־קירען האבען היינט, מיטוואך אפגעהאלטען צוויי זי־צונגען (אײבע — אין „פעדעראל רעזערוו-באנק), אויף די זיצונגען איז געקומען צו א הסכם בנוגע די דײטשע קרעדיטען.

דער אינהאלט פון דעם הסכם וועט בקרוב בעקאנט ווערען.

אונאפיציעל דערוויסט מען זיך, אז די בענק פון די פעראייניגטע שטאטען שטעלען דיזעלבע פאדערונגען וואס די ענגלענדער:

די קרעדיט-פראלאנגאציעס זאלען זיין נישט אויף 6 נאר אויף דריי חדשים.

וואס שייך פעליגע, אדער פעליג-ווערענדע קרע־דיטען — זאלען זיי דורך באנק-אקציעס פערלענ־גערט ווערען אויף 3 חדשים.

ס'איז דאך מעגליך א 90-טאגיגע פראלאנ־גאטע.

ארעסטירט דעם סאוויעטישען „אמטארג" אין בוענאס-אײרעס

בוענאס אײרעס, 5. (ספ. טעל.) דא האט מען ארעסטירט דעם גאנצען סאוויעטישען „אמ־טארג".

נאך דער רעוויזיע איז פערהאלטען געווארען דער גאנצער פערסאנאל אין דער צאהל פון 160 מענשען.

49 פון זיי האט מען בעפרייט.

ערב דער לויה פון מיניסטער טשערווינסקי

ווארשא, 5. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). דערוויל איז נאך נישט בעקאנט ווען עס וועט פארקומען די לויה פון דעם פלוצים־פערשטארבענעם בילדונגס-מיניסטער, טשערווינסקי.

ס'איז נאך אויך נישט פעסטגעשטעלט, ווי־אזוי די לויה-צערעמאניע וועט אדורכגעפיהרט ווערען.

די סיבה איז די, וואס דער מיניסטער האט בשעתו, גט'ענדיג זיך מיט זיין ערשטער ווייב, אנ־גענומען דעם קאלוויניזם. אויפ'ן טויטען־בעט האט ער אבער חרטה געהאט און געוואלט צוריק ווערען א קאטאליק. דעם חרטה-אקט האט ער נישט בע־וויזען אונטערצושרייבען.

לויט אלע וואהרשיינליכקייטען וועט מען איהם דאך קובר זיין פרייטאג אויפ'ן קאטוילישען צמענ־טאזש.

דער מיניסטער טשערווינסקי איז געווען נאך גאר א יונגערמאן: ער איז געבוירען געווארען אין יאהר 1885 אין סאמפאלנע, לאדזער וואיעוואוד־זטווע. מיטעל-בילדונג האט ער בעקומען אין קאליש און אין קראקאווער אוניווערזיטעט האט ער גענע־דיגט אויף דאקטאר פילאזאפיע.

די בעראטונגען פון סטימסאנ'ען מיט מאקדאנאלד'ן

לאנדאן, 5. (ספ. טעל.) „דיילי העראלד" שרייבט, אז די קאנפערענץ צווישען דעם אויסערן־מיניסטער סטימסאן מיט מאקדאנאלד'ן, וועלכע וועט פארקומען אין דארף ראמ... אין שאטלאנד, וועט האבען א וויכטיגע פאליטישע בעטיידונג.

אויף דער דאזיגער קאנפערענץ וועלען די מיניסטארען בעריהרען וויכטיגע פראגען בנוגע דעם שלום און דער פינאנציעלער סטאביליזירונג פון דער וועלט.

עס וועלען א... בעריהרט ווערען די פראגען פון די קריגס-חובות און פון ענטוואפנונג.

אמעריקא און ענגלאנד האלטען אז די קאנפע־רענצען אין פאריז און לאנדאן זענען געווען די ער־שטע שריט אויפ'ן וועג פון גרויסע אינטערנאציא־נאלע רעפארמען.

איצט איז א פעריאד פון הפסקה און אפרוה, און נאך דעם וועט די אקציע וואס איז אנגעהויבען געווארען אין יולי ווייטער קאנטיניואירט ווערען.

קופאן № 24

2-טע סעריע

פון גרויסען

פרעמיען-קאנקורס

— פון —

„נײעם פאלקסבלאט"

כדי זיך צו בעטייליגען אין פרע־מיען-קאנקורס איז גענוג צוזאַ־מענשטעלען בלויז 30 קופאנען.

דערטרונקען 6 מענשען אין דער ווייסעל

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט) אין ווארשא זענען היינט דערטרונ־קען געווארען 6 מענשען, ביים באדען זיך אין דער ווייסעל – יודען און קריסטען.

קיין דאקומענטען האט מען ביי זיי נישט געפונען.

פאר דער רעוויזיע פון האלסמאן-פראצעס

וויען, (יט"א) ווי דער יט"א-פארשטעהער הערט געוואהר וועט דער יודישער סטודענט פיליפ האלסמאן, בעפולמעכטיגען אין די נאהענסטע טעג די ווינער אדוואקאטור דר. פעסלער און דר. רוזשט־קא, צו מאכען די נויטיגע שריט, כדי צו דערפיה־רען צו דער רעוויזיע פון זיין פראצעס און רעהא־ביליטאציע פון פאטער-מארד-בעשולדיגונג.

ווי בעקאנט בעזיצען די דערמאנטע א...קאַ־טען פעסטע בעווייזען, אז דעם מארד איבער פיליפ האלסמאנס פאטער האט אויסגעפיהרט דער בע...לער יאהאן שניידער.

שאפערן-שטרייק אין א"י

ירושלים, 5 (י.ט.א. טעלעפאניש). דער שאפערן-שטרייק איז פראקלאמירט אויפ'ן 6. אוי־גוסט. עס וועלען שטרייקען 9000 פערזאן. די פאדערונג איז צו ענדערן די קאמוניקאציע-פארשריפטען.

ברינינג און קורציוס

זענען נעכטען אפגעפאהרען קיין רוים

בערלין, 5. (ט) רייכסקאנצלער ברינינג און אויסערן-מיניסטער קורציוס זענען היינט 22.02 אין אוונט אפגעפאהרען קיין רוים.

דירעקט פאר דער נסיעה האט ברינינג ער־קלערט פאר פארשטייער פון דער פרעסע:

„מיר און מיין קאלעגע דעם אויסערן-מיניסטער פרייט עס זעהר צו מאכען די רייזע קיין רוים און דורך דעם צו האבען די געלעגענהייט פערזענליך צו בעקענען זיך מיט דעם בעריהמטען שעף פון דער איטאליענישער רעגירונג. אין דייטשלאנד איז עס בעקאנט אז די פאליטישע ענטשיידונגען אין אי־טאליען זענען אין די לעצטע יאהרען דורכגעדרונגען מיט געפיהל פון ערנסטען אחריות לטובת דעם שלום פון אייראפא און ווירטשאפטליכען אויפשטייג. דאס זענען צוויי צילען, ביי וועלכע די איטאליע־נישע אינטערעסען בעגעגענען זיך מיט די דייט־שע אין דעם זין האף איך, אז די קומענדיגע פרייע און פריינדליכע דייטש-איטאליענישע בע...ונגען וועלען האבען א הארמאנישען און פריידליכען פער־לויף.

שיער קובר געווען א לעבעדיגען

בריסק, 5. (טעלעפאניש). אין דארף בע־ביאקאני האט א דונער פעטראפען דעם יונגען שמיד אדאם וואיניש.

מ'האט אדורכגעפיהרט אלע אפיציאליטעטען, און מ'האט איהם שוין היינט בעדאלט קובר זיין.

אויפ'ן צמענטאזש האט אבער זיין ...טער אנ־געהויבען שרעקליך צו וויינען און צו בעטען זיך, מ'זאל נאך אמאל עפענען די טרומנע.

אז מ'איז נאכגעקומען איהר בקשה און גע־עפענט די טרומנע, האט מען דערזעהען, אז דער כלומרשטער בר מנן מאכט דעם איינדרוק פון א לע־בעדיגען מענשען, וואס איז פערזונקען אין א טיפען שלאף.

אנ'ארויסגערופענער דאקטאר האט פעסטגע־שטעלט, אז וואיניש האט א נארמאלע ווארעמקייט פון קערפער, און אז עס זענען נישטא קיין שום סמנים, ער זאל זיין טויט. אינטערעסאנט איז אבער, דער פרט, אז עס איז נישט צו הערען דאס קלאפען פון הארצען.

די פארב שטייט איהם אין פנים, אבער אויפ־וועקען איהם פון לעטארגישען שלאף ...יז נאך דער־וויל נישט געלונגען.

צוויי צעפעלינען פאר די סאוויעטען

ווערען געבויט אין דייטשלאנד

בערלין, 5. (ספ. טעל.) די פרעסע איז מודיע אז די סאוויעטישע רעגירונג האט בע...לט אין די צעפעלין-דאקען אין פר... צוויי צעפעלינען.

וועגען דער בעשטעלונג איז שוין אונטערגע־שריבען א קאנטראקט, עס איז אבער נאך נישט בעוואוסט, ווען די צעפעלינען דארפען צוגעשטעלט ווערען.

רוסישע געהיימע דאקומענטען

וועגען דעם וועלט-קריג ווערען פערעפענטליכט

ריגע, 5. (ספ. טעל.) א ספעציעלע סאוויעטי־שע קאמיסיע האט אנגעהויבען צו פערעפענטליכען געהיימע דאקומענטען פון אמאליגע צארישע ארכי־ווען, וואס שטאמען פון דער מלחמה-צייט.

דער ארויסגעגעבענער ערשטער באנד ענט־האלט ביז-איצט אומבעקאנטע דאקומענטען, וועלכע אילוסטרירען די אינטערנאציאנאלע פערהעלטנישען אין אנהויב 1914.

די ווייטערדיגע בענדער דארפען שילדערען דעם מארד אין סאראיעווא און דעם ערשטען פע־ריאד פונ'ם וועלט-קריג.

אין דער אנגעהויבענער אויסגאבע זענען פער־עפענטליכט געהיימע דאקומענטען פון רוסישען אויסערן-מיניסטעריום, פון קריגס-מיניסטעריום, גע־נעראל-שטאב און פון פינאנץ-מיניסטעריום.

א פראצעס פון 4 יודישע בעקער-ארבייטער

פאר'ן בטפאלען א מייסטער

ווארשא, 5. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). דאס ווארשעווער געריכט האט היינט בעטראכט דעם פראצעס פון 4 יודישע בעקער-אר־בייטער, צווישען — דער פארזיצער און סעקרע־טאר פון בעקער-פעראיין.

זיי זענען געווען בעשולדיגט אין אנפאלען און שיסען אויף דעם בעקער-מייסטער פעטערמאן פון דזשיקע 25.

דער אורטייל איז נאך נישט ארויסגעטראגען געווארען.

קאנפערענץ פון אראבער אין שכם

פראטעסטירט געגען בעוואפנען די יודישע קאלאניסטען

ירושלים, 5. (יט"א טעלעגראפיש) אין שכם איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון אראבער מיט'ן ציל צו פראטעסטירען געגען בעוואפנען די יודישע קאלאניעס.

אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט 60 דעלעגאטען. די א"י-רעגירונג האט געשיקט קיין שכם פאנצער-אויטאס און קוילען-ווארפערס.

אין די רעזאלוציעס, וואס זענען אנגענומען געווארען, ווערען די אראבער אויפגעפאדערט צו ארגאניזירען דעמאנסטראציעס אין גאנצען לאנד און אויב מען וועט נישט אויפהערען צו בעוואפנען די יודישע קאלאניסטען, זאלען מצד די אראבער אנגענומען ווערען די שטרענגסטע מיטלען. פון דער רעגירונג ווערט אויך געפאדערט צו בעוואפנען די אראבישע שבטים אין דארף ארום.

די אויסוואנדערונג און איינוואנדערונג קיין א"י

ירושלים, 5. (יט"א טעלעגראפיש) אין חודש יוני האבען איינגעוואנדערט קיין ארץ-ישראל 415 יודען און אויסגעוואנדערט — 69

מארשאל פילסודסקי פאהרט נישט

אויפ'ן לעגיאניסטען-צוזאמענפאהר אין טארנאוו

ווארשא, 5 (טעלעפאניש). מארשאל פילסודסקי וועט נישט פאהרען אויפ'ן לעגיאניסטען-צוזאמענפאהר אין טארנאוו.

דער אנהויב פון צוזאמענפאהר — דעם קומענדיגען זונטאג.

נייער וויצע-פינאנץ-מיניסטער

ווארשא, 5 (טעלעפאניש). דער מלוכה-פרעזידענט האט אונטערגעשריבען די נאמינאציע אויף וויצע-פינאנץ-מיניסטער, פאר זאוואדזקי'ן.

זיצונג פון עקאנאמישן קאמיטעט

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטאריען-ראט.

ס'איז אנגענומען געווארען א גאנצע רייה בעשלוסען.

די גרויסע פאסט-מארקען-גנבה

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די סומע פון די אוועקגע'גנב'עטע מארקען אין דער פאסט בעטרעפט, לויט ביז-איציגע אויסרעכענונגען 726.768 זל.

פאליציי פיהרט א דורך מאסען-רעוויזיעס ביי די פאסטערס. דערווייל האט מען קיינעם נישט ארעסטירט.

לופטפליה-קאטאסטראפעס

פאריז, 5 (ספ. טעל.) נאהענט פון בורזשע איז ארונטערגעפאלען אויף דער ערד א באמבען-עראפלאן.

דער עראפלאן איז צושמעטערט און פארברענט געווארען.

די פויערים, וואס האבען זיך געפונען אין דער נאהענט האבען בעוויזן ארויסצוציהען פון ברענענדען עראפלאן די צוויי מיליטערישע ליפט-פליהער, וועלכע זענען אבער גלייך געשטארבען.

לאנדאן, 5 (ט) אין העליאפאלעס איז מיטוואך ארונטערגעפאלען אויף דער ערד א מיליטער-עראפלאן.

דער פליה-אפיציר און דער מעכאניקער זענען דער'הרג'עט געווארען.

ארעסטירט די מערדער פון 3 יודען אין א"י

ירושלים. 5 (י.ט.א. טעלעגראפיש). עס זענען ארעסטירט געווארען 3 בעדואינער, אויף וועלכע עס איז פאראן א בעגרינדעטער חשד, אז זיי האבען מיט עטליכע וואכען צוריק דערמארדעט 3 יודען און פערוואונדעט 4 יודישע ארבייטער.

יודען פון פוילען וואנדערן קיין לעטלאנד

ריגע (יט"א) לעצטענס מערקט זיך א שטארקער אריינפאהר פון פוילישע יודען קיין לעטלאנד. הויפטזעכליך קומען די יודען פון די גרעניץ-שטעטלעך פון ווילנער קאנט. די אויסוואנדערונג קומט פאר צוליב די אויסערסט שווערע עקאנאמישע לאגע אין די דאזיגע פוילישע שטעטלעך.

אבער אויך אין דווינסק האבען די אנגעקומענע יודען אויסצושטעהן גרויסע צרות, מחמת מ'גיט זיי נישט קיין ארבייטס קארטלען, אהן וועלכע זיי טארען נישט פערנעהמען מיט א וועלכע עס איז בעשעפטיגונג.

וועגען דער אויסוואנדערונג קיין טשילי

ווארשע, (י.ט.א.) לויט די ידיעות, וואס זענען דערגאנגען צו „יעאס", געפינען זיך שוין „מאכערס", וועלכע נעמען זיך אינטער אריינצובינגען א'מיגראנטען קיין טשילי.

דער „יעאס" דערקלערט קאטעגאריש, אז אהן איינרייזע-ערלויבנישען פון דער טשילישער רעגירונג קען קיינער נישט בעקומען די וויזע קיין טשילי.

גלייכצייטיג טיילט מיט דער „יעאס", אז עס איז נאך פאראן א מעגליכקייט זיך איינצואורדנען אין טשילי פאר עטליכע שוסטערס, בעקער, גלעזער, מעכאנישע דאמען-מאייסטען, קצבים, סטאלער, שמידען, אייזבינדער, נייטארינס פון דאמען-וועש און נייטארינס פון אינטער-וועש. די פעראינטערעסירטע דארפען זיך ווענדען צו „יעאס" אין ווארשע אדר צו זיינע אפטיילונגען אין פוילען.

פראפ. דזשיימס גאלדשמיד בעשטימט

אלס דעקאן פון יורידישען פאקולטעט פון בערלינער אוניווערזיטעט

בערלין, (יט") בשעת די לעצטע צוזאמענוואהלען אין סענאט פון בערלינער אוניווערסיטעט איז פראפעסאר דזשיימס גאלדשמיד אויסגעוועהלט געווארען אלס דעקאן פון יורידישען פאקולטעט. פראפ. גאלדשמיד איז בעקאנט אלס איינער פון די בעדייטענדסטע דייטשע קענער פון שטראפרעכט.

אין די יאהרען 1919—1920 איז ער געווען בעשעפטיגט אין מלוכה'שען יוסטיץ-אמט ביי דער בעארבייטונג פון א נייער שטראף-פראצעדור פראפ. גאלדשמיד האט געשריבען צאהלרייכע ווערק אויפ'ן געביט פון שטראף רעכט, שטראף-פראצעדור און ציוויל-פראצעדור.

נאציאנאל-סאציאליסטישע סטודענטען

בעפאלען זייערע יודישע קאלעגען אין קעלן

קעלן (יט"א) דא זענען דריי יודישע סטודענטען, וועלכע זענען ארויסגעטרעטען אלס עדות אין דעם פראצעס, וואס איז פארגעקומען אויף דעם קעלנער אוניווערזיטעט. געגען דעם פיהרער פון נאציאנאליסטישע סטודענטען, באלדור פאן שוראך, בעפאלען געווארען דורך 20 נאציאנאל-סאציאליסטען, וועלכע האבען זיי שטארק צושלאגען.

ווען די פאליציי איז אנגעקומען זענען די אנפאלער זיך צולאפען און ביז איצט האט מען זיי נאך נישט ציגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט.

בערל לאקערס רעדע

אויף דעם קאנגרעס פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל

ווין, (יט"א) אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון קאנגרעס פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל אין ווין האט דער דעלעגאט פון א"י-ארבייטער פארטיי און מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' בערל לאקער געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט צווו. אנד. ערקלערט: ארץ-ישראל איז יונג אין דער ארבייטער-בעוועגונג די א"י-ארבייטערשאפט בילדעט אבער דעם איינציגען אוואנגארד פון אינטערנאציאנאלען סאציאליזם אויפ'ן מזרח.

די יונגע ארץ-ישראל ארבייטערשאפט האט אבער שוין בעוויזען געגען דער רעגירונג אויסצוקעמפען דעם 8-שעהדיגען ארבייטס-טאג אין די וויכטיגסטע ווירטשאפטס-צווייגען, און האט אויך פיל אויפגעטון פאר דער העכערונג פון לעבענס-ניווא פון אראבישען ארבייטער, מיר זענען איבערצייגט, האט פערענדיגט ה' בערל לאקער — אז די ענגלישע חברים וועלען נאך פיל מעהר ווי ביז איצט האלטען פאר זייער פליכט צו אונטערשטיצען די יונגע ארבייטער-בעוועגונג אין ארץ-ישראל, וואס בילדעט דעם קערן פון דער גרויסער צוקונפטיגער סאציאליסטישער בעוועגונג אויף דעם מזרח.

א מורא'דיגער זעלבסטמארד

שטאקהאלם, 5 (ט) א יונג פארפאלק איז דא היינט בעגאנגען זעלבסטמארד אויף א גרויזאמען אופן:

די ביידע ליבעבס-מידע מענשען האבען זיך אריינגעלייגט הויפענס דינאמיט אין די מיילער, און זיי אונטערגעצונדען.

פון דער עקספלאזיע זענען ביידע צוריסען געווארען אויף פיץ-פיצלעך.

אין דעם בריף, וואס זיי האבען איבערגעלאזט, בעטען זיי, מ'זאל זיי קובר זיין צוזאמען.

יאהרצייט נאך די בלוטיגע אויגוסט-טעג

ירושלים. 5 (י.ט.א. טעלעפאניש). צו דער יאהרצייט פון די בלוטיגע אויגוסט-געשעהעניש אין ארץ-ישראל איז איבעראל אין לאנד אפגעריכט געווארען הזכרות. אין די שוהלען און אויף די בית-עלמינס האט מען געלעגט קרענץ אויף די קברים פון די געפאלענע קדושים.

גרויסע רעדוקציעס פון בעאמטע און לעהרער אין לעמבערג

לעמבערג, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מ'גיט איבער, אז אין קורצען וועלען פארקימען גרויסע רעדוקציעס פון בעאמטע און לעהרער.

לעת עתה זענען רעדוצירט געווארען 354 לעהרער פון פאלקס-שולען. חוץ דעם זענען אפגעזאגט געווארען 118 שול-דאקטוירים.

מ'האט אויך אפגעזאגט 100 גימנאזיאל-לעהרער.

1 זל. אלע בילעטען אין פארטער 1 זל.
(פון די ערשטע ביז די לעצטע רייהען)
שפאט ביליג!
יודיש טעאטער
אין „פילהארמאניע"
20 נארוטאוויטשא 20
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.
א רעקארד פון ערפאלג
— האבען די —
גאסטראלען פון ווארש. אפערעטען-סטאר-ארטיסטען
8-טען! א מתנה 8-טען!
דעם לאדזער טעאטער-עולם!
אום צו געבען די מעגליכקייט דעם לאדזער טעאטער-עולם צו זעהען אונזערע סטאר-ארטיסטען אין אונזערע פיעסען און ווי אזוי מען שפילט, גיבען מיר
היינט, דאנערשטאג
אין פארטער אלע בילעטען
(פון דער ערשטער ביז דער לעצטער רייה)
צו 1 זל. א בילעט!
ווער עס קויפט פריהער
בעקומט א בעסערן פלאץ
ס'ווערט געשפילט די גרויסע סענסאציאנעלע און שפאנענדע שלאגער-פיעסע אין 3 אקטען מיט פיל נומערן געזאנג און טענץ
בלינדער פאץ
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע.
ביליגער ווי קינא!
50 גר. באלקאן 50 גר.

דאנקזאגונג.
דערמיט דריקען מיר אויס אונזער הייסעסטען דאנק דעם בעוואוסטען מעבעל-מאגאזין-אינהאבער
סאלאמאנאוויטש פון וואסכאדניא 66,
פאר זיין עדלע בעמיהונג און פאר שטיצען אונז ביים בעזארגען אונז מיט א דירה.
מעג דער פאקט דינען אלס מוסטער פאר אנדערע.
מיט אכטונג
עליאש און פאלא ווין,
4256

Dr. Schweig
אויגען-דאקטאר
צוריקגעקעהרט
עמפפאנגט פון 11 ביז 1 און פון 4—6 נאכמיטאג.
זאוואדזקא 6. טעל. 215-01

מאשין-מצות
ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע
ווי אויך מצה-מעהל. אייער-פערפעל
און סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם
מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער
איבעראל בעוואוסטער צוקערניע
נ. וויינבערג
38 פיעטריקאווער 38
טעלעפאן 143-82
אכטונג! עס ווערען אויך ארויסגעגעבען
פריהשטיקען, אווענד-ברויטען
ווי אויך יארסקע מיטאגען

לאנגיעריגער געריכטס-סעקרעטאר
ערטיילט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, אנקלאגעם און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים
שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1931
ב. מאן, 10 פיעטריקאווער 10

דאס קאנצעסיאנירטע
עלעקטראטעכנישע ביורא
פון מ. וואלדמאן
נעמט אן ליכט- און קראפט-אנלאגען
צו מעסיגע פרייזען
ביים טאמבאוו-יער נ. וואלדמאן
וואסכאדניא 50, טעל. 147-23

לאדז, 6 אויגוסט 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 6 אויגוסט 1931

פוילען.
פראנקרייך און די סאוויעטען

צוליב דעם, וואס די לאנדאנער קאנפערענץ האט דערוויייל קיין פאזיטיווע רעזולטאטען נישט געגעבען, לכל הפחות אויפ'ן געביט פון א פראנצויזיש-דייטשער דערנעהנטערונג, האט זיך אויפ'ן סדר-היום פון דער פראנצויזישער פאליטיק אויפסניי געשטעלט די פראגע וועגען אן'ענגערן בונד מיט די סאוויעטען. אין דער הינזיכט זענען געמאכט געווארען וויכטיגע שריט נאך ערב די אינטערנאציאנאלע קאנפערענצען אין פאריז און לאנדאן. נאך דורכגעפיהרטע אונטערהאנדלונגען איז געשלאסען געווארען א מין עקאנאמישער „וואפענשטילשטאנד" אלס אן'הקדמה צו א שלום-טראקטאט — א נארמאלען האנדעלס אפמאך.

אויפ'ן גרונד פון דאזיגען „וואפענשטילשטאנד" האבען פראנקרייך און די סאוויעטען אפגעשאפט געגענזייטיג די דעקרעטען, וועלכע האבען פאקטיש איינגעשטעלט די צאל-מלחמה צווישען ביידע לענדער. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין עקאנאמישען הינזיכט האט פראנקרייך מער געליטען היזק פון דער צאל-מלחמה ווי די סאוויעטען. ווייל רוסישע פראדוקטען ווי נאפט און ד. גל. זענען פאר פראנקרייך אומבעדינגט נויטיג און א חוץ דעם איז די סאוויעטען געלונגען ארייצופיהרען קיין פראנקרייך איהרע סחורות אונטער דער פירמע פון אנדערע לענדער.

די צאל-מלחמה איז דעריבער געווארען אן'אבסורד און האט געמוזט אפגעשאפט ווערען מיט'ן מאמענט, ווען עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אויך פאליטיש איז דאס אן'אומזין. פראנקרייך האט זיך אליין מער ארומגעזעהען, אז דורך איהר פאליטיק שטויסט זי אליין מער די סאוויעטען אין די ארעמס פון דייטשלאנד, וועלכע נוצט אויס איהרע גוטע בעציהונגען מיט די סאוויעטען, כדי צו שאנטאזשירען ענגלאנד און אמעריקא. מיט'ן מאמענט, ווען עס האט זיך געשטארקט די נאציאנאליסטישע בעוועגונג אין דייטשלאנד און מען איז דארט ארויס מיט א פאדערונג אנצושליסען עסטרייך אין דער דייטשער מלוכה און עס זאלען רעווידירט ווערען די דייטש-פוילישע גרעניצען, — האט פראנקרייך בעשלאסען צו ענטפערען אויף די דאזיגע דראהונגען מיט א דערנעהנטערונג צו רוסלאנד. עס האבען זיך אנגעהויבען אינטערהאנדלונגען, וועלכע זענען געווען פערמאסטען אויף א ברייטע סקאלע. פרטים זענען בעקאנט. בריאן און ליטווינאוו האבען געטריבען א פלירט אין זשענעווע, דעבאטירט וועגען א פריינדשאפטס אפמאך, די סאוויעטען האבען געזאלט אנערקענען פאר פראנקרייך איהרע צארישע חובות, דערפאר האבען די סאוויעטען געזאלט בעקומען הלוואות אין מזומן און אין סחורה. אלס סימבאל פון אן'אנהויב פון בעסערע בעציהונגען האבען געזאלט בעקומען דעמיסיע דער פראנצויזישער געזאנדטער אין מאסקווע העריבערט און דער סאוויעטישער געזאנדטער אין פאריז, דאווגאלעווסקי, ווייל אונטער זייער אמטירונג זענען די בעציהונגען קאליע געווארען.

בעת דעם טומעל צוליב די קאנפערענצען אין פאריז און אין לאנדאן זענען די דאזיגע אינטערהאנדלונגען געווארען אפגעלייגט. ערשט איצט הויבט פראנקרייך אן בעניי'ען די אונטערהאנדלונגען מיט די סאוויעטען.

בעת די פריהערדיגע פראנצויזיש-סאוויעטישע אונטערהאנדלונגען איז אויך אין פוילען אקטועל געווארען די פראגע וועגען א דערנעהנטערונג מיט די סאוויעטען. דערביי איז כאראקטעריסטיש, אז אין דער פראגע איז געקומען צום אויסדרוק אן'איינשטימיגקייט צווישען דער סאנאציע און דער אפאזיציע. די „גאזעטא פאלסקא" האט אנגעשריבען א פריינדליכען ארטיקעל לטובת סאוויעט-רוסלאנד. די דייטשע פרעסע האט דאס דאזיגע ארטיקעל גענומען אלס בעווייז פון א נייעם קורס מצד דער פוילישער רעגירונג לגבי רוסלאנד און דאס אויסגעטייטשט אלס א שריט געגען רומעניען. גלייכצייטיג האט די ענדעקישע פרעסע געשריבען אין א זעהר פריינדליכען טאן וועגען די סאוויעטען. אויך די פ.פ.ס.'ישע פרעסע האט אגיטירט פאר א דערנעהנטערונג מיט רוסלאנד. ווייזט אויס, אז הגם פוילען איז עקאנאמיש שטארק פעראינטערעסירט אין רוסלאנד, מוז אבער פוילען זיין פון דערווייטענס פון רוסלאנד, ווייל דאס איז די פאליטיק פון פראנקרייך. איצט, ווען פראנקרייך האט געמאכט א שריט נעהנטער צו רוסלאנד, הויבט מען אן אויך אין פוילען צו געהן אויפ'ן דאזיגען וועג.

פאליטיש גענומען קען פוילען אויסשפילען דעם סאוויעטישען אטוט נישט ווייניגער ווי דייטשלאנד. עקאנאמיש ווידער קענען גוטע בעציהונגען מיט די סאוויעטען פיל פערלייכטערן דעם קריזיס. פראנקרייך, מסכים זייענדיג אויף אן'אימפארט פון רוסלאנד, אן'אימפארט, וועלכער טראגט סוף כל-סוף א דומפינג-כאראקטער, איז נישט ביכולת צו ענטפערען צוריק מיט א עקספארט, ווייל פראנקרייך פערמאגט נישט אזעלכע סחורות, ווי עס האט נויטיג דער רוסישער מארק, און פראנקרייך וויל בעסער געבען די סאוויעטען א הלוואה אין סחורה, ווי אין מזומן. אין דער הינזיכט קען דא שפילען א גרויסע ראל טאקע פוילען מיט איהרע סחורות. אן'אויפלעבונג אין די פויליש-סאוויעטישע בעציהונגען איז דעריבער אויך פאר פראנקרייך געוואונשען. פראנקרייך איז איצט דער באנקיר פון איירופע און דער עודף פון איהר קאפיטאל, וועלכען זי פערווענדעט נישט אין דייטשלאנד, קען איצט פערווענדעט ווערען אויף צו פינאנסירען דעם פויליש-סאוויעטישען עקספארט.

עס איז דעריבער זעהר וויכטיג די פראגע, צי וועט מען ענדליך אין פוילען נישט פערנאכלעסיגען מעהר די בעציהונגען מיט די סאוויעטען. כדי אבער נישט אפצושרעקען דעם פראנצויזישען קאפיטאל, וועט מען מוזען אין פוילען ענדערען דעם שטייער-סיסטעם. צוליב די הויכע שטייערען אין פוילען וויל דאך דער אויסלענדישער קאפיטאל נישט האבען מיט אונז קיין בעציהונגען. שטייער-רעפארם איז דאך וויכטיג אויך פאר אונזערע איננערליכע בעציהונגען.

צי וועט דאס טאקע אזוי געשעהן?

X.

די ענדעקישע פריצים און די יודען אין פוילען

פון דר. יעקב ווינאגראדסקי.

3.

אין פוילען איז פאר די לעצטע צעהן יאהר פארגעקומען נאך א וויכטיגע געשעהעניש, וואס האט צושריסעלט דעם יסוד פון דעם פריציש-ענדעקישען אנטיסעמיטישען-בלבול: דער אנטיסעמיטיזם דרשנט, ווי בעוואוסט, און זאגט צו אלע פאליאקען, דאס ווען מען וועט די יודען אין פוילען פטור'ן, וועט זייער פערמעגען און זייער „גרויסע עשירות" אריבערגיין צו די פאליאקען, וועלכע וועלען דאן רייך און גליקליך ווערען!... ווי באר פוילען איז נאך דער וועלט-מלחמה אויפגעשטאנען תחית-המתים, האבען זיך די ענדעקעס קודם-כל צוגעכאפט צו יודען: מען האט זיי ארויסגעווארפען פון די מלוכהשע אונטערנעמונגען און מאנאפאלען, פון די מלוכה'שע און קאמונאלע אמטען. מען האט דורך די בידערטרעכטיגסטע „ראזוואי'ס" אומעטום באיקאטירט דעם יודען; מען האט ווייטער דורך אנ'עטאטיסטישער פאליטיק דעם יודען געזוכט צו רודפן עד חרמה און דורך דעם שטייער אויסצוטון פון העמד.

און עס האט זיך די „בעריהמטע" ענדעקישע פריצים (מיט דעם שטילען מיטהעלפען פון די איבעריגע פריצים) סוף-כל-סוף איינגעגעבען דעם פוילישען יודען חרוב ומוחרב מאכען!

עס האט זיך אבער ארויסגעוויזען, ווי מיר האבען דאס פאר'אויסגעזאגט, אז דערביי זענען די פאליאקען — אויך חרוב ומוחרב געווארען.

היינטיגען טאג האט פוילען יודען קבצנים און שטעלט מיט זיך פאר בכלל א זעהר פעראָרימטע לאנד!

די בעריהמטע פריצישע „גרויסע מלוכה-מעבער", עקאנאמיסטען און פינאנסיסטען, דער עיקר די ענדעקישע, קומט דערפאר א גרויסער יישר-כוח פון דעם גאנצען פוילישען פאטערלאנד, געגען וועמען די דאזיגע פריצים זענען אין עבר בעגאנגען, ווי בעוואוסט, נאך גרעסערע עבירות...

דאס האט יעדערען, וואס קען נאר און וויל זעהען, געמוזט עפענען די אויגען און העל בעלויכטען דעם ליגנערישען מהות פון דעם גאנצען פריצישען אנטיסעמיטיזם... אבער, אז מען שטרעבט פטור צו ווערען פון דעם יודישען קאנקורענט, איז — קיין בייז נישט: געפינט מען נייע בלבולים, טראכט מען אויס נייע ליגענס.

אין דער לעצטער צייט מערקט זיך אין דעם פריציש-ענדעקישען לאגער א גרויסע „חשובע און פאלקסטימליכע", ד. ה. פאגראמישע בעוועגונג... די פרעסע שפיגעלט אפ א „געהויבענע" און זיכערע שטימונג... מען גרייט זיך...

אין דער גרויסער קולטורעלער וועלט האבען זיך אין גאר דער לעצטער צייט פון דעם נאך-מלחמה'דיגען עקאנאמישען און פאליטישען כאאס — אנגעהויבען אויסקריסטאליזירען נייע ליניען פון א נייעם פעלקער-צוזאמענלעבען, אזוי ווי די איבער-ברוכס-צייט, וועלכע די וועלט האט ביז-איצטער איבערגעלעבט, וואלט אנגעהויבען אריבערצוגיין אין א נייער תקופה...

דער פריצישער בעזים מיט זיין נאציאנאלען, רעליגיעזען און פאליטישען פאנאטיזם, מיט זיין פערבי'ענטער שנאה צו אלע מעוטים-פעלקער און צו אלע שכנים-פעלקער, מיט זיין אומעהרליכען, „האר-נאראָווען" בענעמען זיך צו אלע אנדערש רעדענדע, אנדערש גלויבענדע און אנדערש דענקענדע מענשען, מיט זיין פערפלוכטען מיליטאריזמוס, וואס שטרעבט נאר צו פערכאפען אלץ, וואס קען זיך נישט שיצען און — צו שטיקען און פערגוואלדיגען אלע קלענערע פעלקער, — דער פריצישער רעזשים, וואס האט זיך בשעת דער וועלט-מלחמה געבראכען האלז און געניק אפילו אין דעם לאנד, וואו ער האט נאך בעהאלטען אין א געוויסער מאס זיין אפשטויסענדיגען פעאדאלען פרצוף, אין דייטשלאנד — האט זיך אנגעהויבען ווארפען אין קאנוואולסיעס, אזוי ווי ער וואלט זיך קענען צוריק אויפהויבען אויפ'ן כסא המלוכה, וועלכען ער האט אזוי לאנג אוזורפירט...

דער היטלעריזם, שטאלהעלמיזם און אז. וו. זענען נאר די לעצטע קאנוואולסיעס פון דעם אפשטארבענדען ווילד-שאוויניסטישען פרייסישען נאציאנאליזם!... די וועלט גייט, נישט קוקענדיג אויף אלע „רייזיקע" ערפאלגען פון דער דיקטאטור מכל-המינים סוף-כל-סוף נאר צו דעם דעמאקראטיזם! דאס איז אנ'אמת אפילו פאר סאוויעט-רוסלאנד: איך ווייס נישט, אויב בכלל און אין וועלכער פארם דארטען וועט פערווירקליכט ווערען דער סאציאליזם, אבער, און זאל זיך דאס נישט דוכטען פאראדאקסאל, דער דעמאקראטיזם אין לעבען, חוץ דערווילע אין דער פאליטיק איז דארטען דערגרייכט געווארען אין זעהר א הויכער מדרגה!...

די וועלט געהט, נישט קוקענדיג אויף אלע „קריזיסען פון דעמאקראטיזם" — צו דעם דעמאקראטיזם, נישט דעם פריצישען, פערשטעהט זיך...

אין איטאליע וועט די מוסאליניש „קארפאראטיווע מלוכה" ארייטראגען אפשר א נייע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציאנעלע פארמע, זי מוז זיך אבער פערענדיגען מיט דער דעמאקראטיע, פון וועלכע דער פאשיזם מאכט אזוי שטארק חוזק... א. א. וו.

ווייטער הויבט זיך אן אלץ בולט'ער אויסצוקריסטאליזירען ביים אינטערנאציאנאלען פערקעהר דער שטרעבען צו קאאפעראציע אנשטאט דעם ביז-איצטיגען שטרעבען צו שמאלע עגאאיסטישע און שכנים-פיינדליכע צוועקען.

אויף דעם געזעלשאפטליכען געביט, וואס נעמט אן וואס ווייטער אלץ מעהר דעם אינטערנאציאנאלען כאראקטער, געפינט זיך די וועלט ערב א נייער עוואלוציאנערער ענטוויקלונגס-פארם; ס'איז שווער דערווילע זי גענוי צו בעשטימען, ווייטער: דער אמת'ער, נישט דער צבועקיש-פריצישער, שטרעבען צום שלום פערשטארקט זיך פון טאג...

די פריצישע ענדעקעס, וועלכע אריענטירען זיך, שטענדיג אין וועלט-ענינים בכלל זייער שלעכט, מיינען, אז מיר גייען פון דער דעמאקראטיע צו דער פריצישער דיקטאטור פון א קלעריקאל-פעאדאלער מיטעל-אלטערליכער מלוכה פון „גאטס גענאד"...

זיי זעהען פון איין זייט אז דאס לעבען אין פוילען ווערט אלץ שווערער און שווערער... און פון דער אנדער זייט מערקען זיי די גרויסע שוואכקייט פון דער פוילישער אמת'ער דעמאקראטיע. היינט ווער זאל זיין דער יורש פון דעם איצטיגען רעזשים, וועלכען זיי האבען אזוי פיינט, אויב נישט זיי?.. אט, אט... מען ווארט אזוין אויף זיי!..

האבען זיי זיך גענומען שטארק גרייטען אויף „איבערצונעמען" די מאכט; אויף דעם ענדעקישען לשון הייסט דאס קודם-כל גרייטען זיך צו א פאגראם איז דער אדער יענער פארם אויף יודען! די ארגאניזאציע פון דער דאזיגער גאטספארכטיגער און פאטריאטישער עבודה דארף מען נישט ערשט שאפען, ווייל זי איז שוין דא א פערטיגע, בראש גייט א יוד, וואס האט זיך פערדונגען ביי די ענדעקעס פאר א המן און ביי וועמען די שטענדיגע פעטש האבען פערניכטעט די לעצטע שפורען פון אנשטענדיגקייט... מילא... דעם וועט מען שוין מסתמא דערפאטשען ווי עס איז...

ווייטער גייען די ענדעקישע „גרויסע מענשען פאר קליינע ענינים", ווי דער „בעריהמטער" פראפ. ריבארסקי, למשל, און די איבעריגע פריצישע אידעאלאגען פון דער לאזשע: „שלאג דעם שוואכען!" די היטלער-לייט האבען זיי אלעמען אריינגעבראכט אין א געהויבענער שטימונג...

נאך דער ענדעקישער סטראטעגיע מוז מען „אנהויבען" פון א פאגראם אויף יודען דערפאר, „וואס זיי געהען כלומרשט מיט דער רעגירונג!" דורך דעם בלבול ווערט די רעגירונג קאמפראמיטירט און עס ווערט איהר אוממעגליך, צו דערלייכטערען יודען זייער קאטאסטראפאלע לאגע...

חוץ דעם קריגט דורך דעם די אומצופרידענקייט, וואס הערשט אין די מאסען מיט אמאל אנ'אויסגאנג און זייער כעס אויף יודען ברענגט זיי אונטער די שוץ-פליגלען פון די „גאטספארכטיגע פאטריאטישע" ענדעקעס, די אמת'ע זארגער פאר דעם פוילישען פאלק.

אזוי גרייטען זיך די ענדעקעס „איבערצונעמען די מאכט"...

נייע צייטען קומען אן; א נייע וועלט ווערט געבוירען, על כל פנים אביסעל א בעסערע און א יושרדיגערע...

די ווילדע פוילישע ענדעקישע פריצים אבער גרייטען זיך צו א פאגראם אויף יודען, אנקניפענדיג זייער גאלדערנע פאגראם-קייט אן די בייליס- און בלאנדעס-פראצעסען, וואו עס זענען פערבליבען דאקטילאסקאפישע שפורען פון די ענדעקישע פינגער... מען דראהט די יודען: „מיר וועלען זיך מיט אייך אפרעכענען!"

ווי זאגט דער רוסישער גלייכווארט?.. „אויב גאט וועט נישט וועלען, וועט דער חזיר נישט אויפעסען..."

עספעראנטיסטען-קאנגרעס אין קראקא

(פון אונזער קארעספאנדענט)

פון זעהר פיל לענדער, פון די ווייטעסטע ווינקלען אין דער וועלט, פון גאנץ פוילען זענען זיך צונויפגעפאהרען, איבער ימים און מיט דער יבשה, די פיאנערען פון דעם „גרינעם שטערן" אויף דעם 23-טען עספעראנטיסטען-קאנגרעס קיין קראקא.

יעדער צוג האט געבראכט מיט זיך א גרויסע אידעאליסטען, וועמענס טרוים ס'איז די דערנעהנטערונג פון פעלקער און נאציעס צו איין גרויסען שותפות'דיגען ציל: פערשטענדיגונג צו א צופרידענער צוזאמענארבייט און צוזאמענלעבען.

אין רעפרעזענטאנץ זאל אויפ'ן וואקזאל, וואו די אנטיילנעהמער פון קאנגרעס זענען אויפגענומען געווארען, איז געווען טומלדיג. אויף דער סטאציע האבען געפלאטערט גרין-ווייסע פאהנער. ביים אריינפאהרען אין שטאט איז געווען אויפגעשטעלט א גרין טריומף-טויער מיט בעגריסונגס-אויפשריפטען. פיל הייזער און עפענטליכע לאקאלען זענען דעקארירט געווארען מיט עספעראנטישע פארבען. אויף די גאסען האט מען געזעהען גרופען אין פערשידענע נאציאנאלע קאסטיומען. פאליציאנטען מיט גרין-ווייסע בענדער גיבען פערשידענע אינפארמאציעס און אנווייזונגען אין דער עספעראנטא-שפראך. אין די רעסטאראנען און קאוויארניעס רעדען די קעלנער עספעראנטא. דאס איז געשעהן צוליב דעם, וואס פאר דעם קאנגרעס האט דער פאסטאר טשע איינגעארדענט א קורס פון עספעראנטא לויט זיין אייגענער לייכטער מעטאדע. אויפ'ן קורס האבען אנטיילגענומען עטליכע הונדערט פערזאן, וועלכע האבען געהאט בדעה צו בעדינען דעם קאנגרעס.

אין קינא „אפאלא" איז דעמאנסטרירט געווארען דער ערשטער קלאנג-פילם אין פוילען אויף דער עספעראנטא שפראך. ס'זענען געקומען 1000 דעלעגאטען פון 30 לענדער. ווען נישט דער גרויסער קריזיס, וואלטען צום קאנגרעס זיכער געקומען א פינפאכע צאהל דעלעגאטען. א גרויסער טייל דייטשע דעלעגאטען זענען צוליב דער זעלבער סיבה נישט געקומען. פון אויסלאנד זענען געקומען געסט פון ענגלאנד, דייטשלאנד, שוועדען, אונגארן, טשעכאסלאוואקיי, איטאליען, עסטרייך, שפאניען, פארטוגאל, נארוועגיען, פינלאנד, אמעריקא, פראנקרייך. ס'האבען אויך נישט געפעהלט קיין עקזאטישע געסט, ווי: יאפאנער, כינעזער און אזד.

דער קאנגרעס קומט פאר אין לאקאל פון דער האנדעלס-שולע. דא געפינט זיך דאס ביורא פון קאנגרעס, פאסט, אן'אפטיילונג פון דער באנק, בוכהאנדלונג, קיאסקען, אדמיניסטראציע, אינפארמאציע-אפטיילונג א. אז. וו. די פאסט עקספעדירט די קארעספאנדענץ פון די דעלעגאטען מיט א פאסט-סטעמפעל פון קאנגרעס. אויך אויף דער פאסט האבען בעדינט בעאמטע, וועלכע האבען גערעדט עספעראנטא.

די פייערליכע ערעפענונג פון קאנגרעס איז פארגעקומען מיט'ן פוילישען און עספעראנטישען הימן. דאן האט געהאלטען א קורצע ערעפענונגס-רעדע בילאגג און פערבעטען אלס פארזיצער דעם אלטען קעמפער פאר עספעראנטא פראפ. בויויד, וועלכער האט בעגריסט די געסט אין פויליש און עספעראנטא. אין נאמען פון יאגעלאנער אוניווערזיטעט האט בעגריסט דעם קאנגרעס דער רעקטאר זאלאנסקא. אין נאמען פון דער רעגירונג האט בעגריסט דער וויצע-וויאיעוואדע ד"ר בילעג. אין נאמען פון ביאליסטאקער מאגיסטראט, וואו ס'איז געבוירען געווארען דער שעפער פון עספעראנטא, זאמענהאף, האט בעגריסט ה' שאפירא. דאן האט בעגריסט דער פארשטעהער פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס-ביורא ביי דער פעלקער-ליגע, אין נאמען פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע האט בעגריסט ר"ר דרעהער, פון אלוועלטל. פערבאנד פון „השומר-הצעיר" — ראדושינסקי. דאן האט געהאלטען א לענגערע רעדע א ברודער פון שעפער פון עספעראנטא ד"ר לאן זאמענהאף. דער קאנגרעס האט געמאכט אן'אוואציע די קינדער פון זאמענהאפען, וועלכע זענען געקומען צום קאנגרעס.

דאן האבען גערעדט פארשטעהער פון 30 לענדער. אויפ'ן קאנגרעס האט די גאנצע צייט געהערשט א געהויבענע שטימונג.

נאך דער ערעפענונג האט דאס פרעזידיום

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 6 כג מנחם אב תרצ״א

אויגוסט
זון-אויפגאנג 3.53
זון-אונטערגאנג 7.27

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

היינט דאנערשטאג, דעם 6 אויגוסט –
M N O
פרייטאג דעם 7 אויגוסט –
P R S
שבת, דעם 8 אויגוסט
T U W Z

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען:

1) א פערזענליכען דאקומענט, א פאס, אדער אנ׳אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגט די פערזאן, 2) א לעגיטימאציע פון פופפ מיט קאנטראל-שטעמפלען; 3) א פערזיכערונגס-ביכעל פונ׳ם ארבייטגעבער, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה-מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהרען איין ווירטשאפט.

קאנדאלענץ-דעפעשע פון קהלה

צום טויט פון בילדונגס-מיניסטער

צוליב׳ן טויט פון בילדונגס-מיניסטער טשערווינסקי האט די לאדזער קהלה איבערגעשיקט דעם פרעזידיום פון מיניסטארען־ראט א קאנדאלענץ־דעפעשע.

פרעזידענט זשעמיענצקי

אינטערוועניערט וועגען קרעדיטען פאר עפענטליכע ארבייטען

(2) דער פרעזידענט זשעמיענצקי איז נעכטען געווען אין ווארשא און אינטערוועניערט אין פינאנץ מיניסטעריום וועגען קרעדיטען, כדי צו קענען בעשעפטיגען די סעזאן-ארבייטער א גאנצע וואך און צאהלען זיי 7 זל. 75 גראשען א טאג, און נישט 5 זל. ווי ס׳האט בעפוילען דאס מיניסטעריום און צוליב וואס ס׳איז אויסגעבראכען א שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער אין לאדז.

די רעזולטאטען פון די קאנפערענצען זענען נאך נישט בעקאנט. מ׳דארף האפען, אז דער פרעזידענט וועט אין ווארשא דאך עפיס אויספועלן.

אויטאבוס-קאטאסטראפע

(2) אויפ׳ן שאסיי לאסק–ווידראווא איז אריינגעפאלען אין א גרוב אנ׳אויטאבוס, וועלכער איז געפיהרט געווארען דורך דעם שאפער פראנטשישעק באסקי.

צום גליק האט קיינער פון די 16 פאסאזשירען נישט געליטען. ס׳איז נאר צושמעטערט געווארען דער אויבערשטער טייל פון אויטאבוס.

פון האנדערס-געריכט

אין יאנואר ה. י. האט מען ערקלערט אנ׳אויפגעלאשטש" דער פירמע יאקוב ראזענטאל, פערקויף פון פארבען אויף פילסודסקיעגא 76.

אלס קוראטאר און שפעטער סינדיק איז בעשטימט געווארען אדוו. יאקוב כוואט, בעת דער קוראטאר צייט האבען א טייל קרעדיטארען דורך זייער אדוואקאט מארקאוויטש פארגעווארפען ראזענטאלען, אז זיי באנקראט איז געווען א ביזוויליגער, די מעהרהייט פון די קרעדיטארען האבען זיך אבער ארויסגעזאגט פאר אנהויבען אויסגלייכס־אונטערהאנדלונגען מיט דעם באנקראטירטען, דער באנקראטירטער האט פארגעלעגט 15 פראצענט אין 3 ראטעס יעדעס האלבע יאהר א ראטע אהן פראצענט. נעכטען האט דאס געריכט דעם דאזיגען אפמאך בעשטעטיגט.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג איז אויך בעשטעטיגט געווארען דער אויסגלייכס־אפמאך פון די קרעדיטארען מיט דער באנקראטירטער פירמע א. ש. פרענקעל, פיעטריקאווער 49. די באנקראטירטע פירמע וועט בעצאהלען 20 פראצענט פון איהרע חובות אין 2 האלב־יעהריגע ראטעס.

* * *

אין מאי 1930 האט די פירמע כ. קראוזע פארבערייי און אפריטור, סטארא־וואולטשאנסקא 12 בעקומען א „באדזור", צוליב דעם וואס די פירמע האט געזעהען, אז ס׳וועט איהר נישט מעגליך אויסצוצאהלען די גאנצע הונדערט פראצענט די קרעדיטארען, האט זי פארגעלעגט צו בעצאהלען 70 פראצענט פון די חובות אין ראטעס ביז 2 יאהר. פאר דעם דאזיגען אפמאך האבען זיך ארויסגעזאגט 71 פראצענט פון די קרעדיטארען און צוליב דעם האט דאס געריכט דעם אפמאך בעשטעטיגט, איינער פון די קרעדיטארען איז אבער געבליבען נישט צופרידען מיט דעם אפמאך און האט אנגעקלאגט די דעציזיע פון לאדזער קרייז־געריכט אין אפעלאציע־געריכט. און דער אפעלאציע האט אבער דער קרעדיטאר פערשפילט, ווייל דאס אפעלאציע־געריכט האט בעשטעטיגט די דעציזיע פון לאדזער קרייז־געריכט.

שטרייק-בעוועגונג

שטרייק אין דער טריקאטאזש-אינדוסטרי

(2) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז דער קאנפליקט צווישען די ארבייטער און ארבייטסגעבער אין דער טריקאטאזש־בראנזשע נאך נישט ערלעדיגט געווארען, נעכטען איז ווידעראמאל פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס־אינספעקטאר. צו קיין שום פערשטענדיגונג איז נישט געקומען, ווייל צו דער קאנפערענץ זענען געקומען נאר עטליכע ארבייטסגעבער. די ארבייטער האבען געהאלטען, אז דאס איז א גרינגשעצונג מצד די פאבריקאנטען און האבען פראקלאמירט א שטרייק, דער שטרייק האט ארומגענומען אלע קליינע פאבריקען פון דער טריקאטאזש־אינדוסטריע.

שטרייק פון סעזאן-ארבייטער דויערט

(2) נעכטען אין דריטען טאג פון שטרייק פון די סעזאן־ארבייטער איז אין די באראקען אויף קאנסטאנטינער פאלעסיע פארגעקומען א מיטינג פון די שטרייקענדע.

אויפ׳ן מיטינג האבען די [illegible]שטעהער פון קלאסען־פעראיין, ב. פ. רישען און כ׳דעקישע פעראיינען ערקלערט, אז די פעראיינען נעהמען אראפ פון זיך די פעראנטווארטליכקייט פאר׳ן שטרייק און פאר׳ן גורל פון די 12 ארעסטירטע סעזאן־ארבייטער מיטגלידער פון שטרייק־קאמיטעט.

די פארשטעהער פון קארטעל האבען אבער געפאדערט ווייטער צו שטרייקען און אויסקעמפען די רעכט וואס קומען די ארבייטער.

אויפ׳ן מיטינג איז אריינגעקומען די פאליציי, וועלכע האט פערלאנגט, אז דער מיטינג זאל פערבאנדערגעלאזט ווערען, די פערזאמעלטע האבען זיך נישט געוואלט פונאנדערגעהען, ערקלערענדיג, אז דא איז נישט קיין פאליטישער מיטינג, נאר ער בעהאנדעלט עקאנאמישע פראגען פון די ארבייטער די פאליציי איז אוועק און דער מיטינג איז געשלאסען געווארען מיט א רעזאלוציע פארטצוזעצען דעם שטרייק.

ווייטערדיגער שטרייק אין פשיגורסקי׳ס פאבריק

(2) צוליב דעם וואס די פאבריק פון ל. פזשיגודסקי האט געוואלט רעדוצירען א טייל ארבייטער און האט פערלאנגט, אז איין ארבייטער זאל ארבייטען אויף 3 וועב־שטוהלען, האבען די ארבייטער פאריגע וואך פערשטרייקט, דערווייל האט די פירמע בעקומען א באדזור און אלס געריכטס־אויפזעהער איז בעשטימט געווארען ה׳ שקורניק.

נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס־אינספעקטאר צווישען די שטרייקענדע און דעם געריכטס־אויפזעהער, דער לעצטער האט אבער געשטעלט דיזעלבע בעדינגונגען וואס בשעת פזשיגודסקי, צוליב דעם האבען די ארבייטער אפגעהאלטען א פערזאמלונג און בעשלאסען צו פערשארפען דעם שטרייק.

א בעשטעטיגטען, פערקירצטען קהלה-בודזשעט

האט דאס בילדונגס-מיניסטעריום צוגעשיקט

די קאנצעלאריע פון [illegible]ער קהלה האט נעכטען בעקומען פון בילדונגס־מיניסטעריום דעם בעשטעטיגטען בודזשעט פון דער יודישער קהלה פאר׳ן יאהר 1931. אינ׳ם בודזשעט האט דאס מיניסטעריום געמאכט פערשידענע ענדערונגען און פיל פאזיציעס אינגאנצען געשטראכען.

דאס מיניסטעריום האט איבערגעלאזען אין בודזשעט די פאזיציע פון 10 טויזענד זלאטעס אויף רעפרעזענטאציע־אויסגאבען דאגעגען זענען געשטראכען געווארען פאלגענדע פאזיציעס: 14־טע פענסיע פאר אלע בעאמטע, רבנים, אלמנות א. א. וו. די סובסידיע אויף אויסצוהאלטען בעטלעך אין די שפיטאלען און סאנאטאריומס איז רעדוצירט געווארען פון 45 טויזענד אויף 35 טויזענד זלאטעס די פאזיציע אויף הילף פאר עקסמיסירטע פון 20 טויזענד אויף 15 טויזענד, אינגאנצען זענען געשטראכען געווארען די פאזיציעס אויף עקזאמענס פאר ארימע האנדווערקער, אויף די קינדער־היימען פון שורעק, גראסער, גייערס מארק און בנות אגודת־ישראל, אויף הילף פון עמיגראנטען קיין ארץ־ישראל, פאר׳ן יתומים־הויז, פולנאצנא 39, אויף „ראזאליבא", אויפ׳ן יודישען פאלקס־אוניווערזיטעט, אויף תומכי אורחים, בית לחם און יותן־לחם, אויף יסודי התורה, פאלודניאווא 11, אויף די שולען אויפ׳ן נאמען פון בארא־אוו, פרץ, מעדעם און מיכאלעוויטש, אויף דער קוך ביי דער ת״ת, אויפ׳ן נאמען פון הרב מייזעל, אויף אלע [illegible]ענד־שולען און ביבליאטעקען, אויף „החלוץ המרכזי", אויף מלבוש ערומים, אויף די זומער־קאלאניעס ביי בית יעקב, אויף שכר לימוד פאר קינדער (די סטיפענדיעס פאר אקאדעמיקער זענען געבליבען), ס׳זענען געשטראכען געווארען ווייטער די פאזיציעס יווא, קרן מאיר בעל נס, הכנסות כלה, סעמינאר יום בית־יעקב, „יעאס", ת״ת אין קאלי, ישיבות „בית ישראל", „בית אהרן" און „בית אברהם" און פאר דער שולע פאמארסקא 48.

נאך די אלע רעדוקציעס און שטרייכונגען איז דער בודזשעט דורכ׳ן מיניסטעריום בעשטעטיגט געווארען אויף א סומע פון 1,235,062 זלאטעס.

—=:)O(:=—

סאלטיס האט „אראפגעשלונגען" שטייער=געלדער

(2) אין יולי ב. י. איז אין דארף טשארני לאס, גמינע בוטשיק, לאסקער פאוויאט פארגעקומען אנ׳ענדערונג אויפ׳ן אמט פון סאלטיס.

דער אלטער סאלטיס יוזעף כאזשני איז אוועקגעגאנגען אין זיין ארט האט פערנומען דער נייער סאלטיס יוזעף פעגאצקי.

פעגאצקי האט בעמערקט, אז ס׳פעהלט 500 זל. פון די שטייערען וואס כאזשני האט צונויפגענומען פאר׳ן שטייער־אמט. נעגען ראזשני איז פערפיהרט געווארען א פראצעס, וועלכער איז נעכטען פארגעקומען, ער איז פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים טורמע און אפצולעגען דאס אויספיהרען די שטראף אויף 3 יאהר.

—=[]O[]=—

א מיידעל זיך אויפגעשניטען די אדערן פון דער האנד

(2) אויף נאווראט 34 וואוינט ביי איהרע עלטערען די 18־יעהריגע אדעלא דוויטשינסקא. נעכטען, ווען אלע שטוב־מענשען זענען ארויס פון דער וואוינונג האט דאס מיידעל ארויסגענומען א ראזיר־מעסער פון שופלאד און אדורכגעשניטען זיך די אדערן פון דער לינקער האנד, זי איז אפגעלאפען אין בלוט און זי האט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

דערווייל איז אנגעקומען איינע פון די שטוב מענשען, ס׳איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע, וועלכע האט די זעלבסטמערדערין אפגעפיהרט אין א שווערען צושטאנד אין שפיטאל פון דער קראנקען־קאסע.

זגערזשער 17 לאדזער פאלקס=טעאטער זגערזשער 17

דירעקציע נ. גאלדשטיין.

גאסטראלען פון די בעוואוסטע ארטיסטען
בערטא זאסלאווסקא, לעאן געטליכערמאן
מיט׳ן אנטייל ש. הערשקאוויטש און ה. באלבירסקי

היינט, דאנערשטאג, דעם 6־טען, 9 אווענד—גרויסע סורפריז־פארשטעלונג
נור 1 מאל! נוצט אויס די געלעגענהייט! אלע זיץ־פלעצער צו 1 זל.
ווער סיקויפט פריהער א בילעט בעקומט א בעסערן פלאץ! די שיינע קאמישע אפערעטע,
15 נומי׳ נעזאנג וואס ווערט געשפילט מיט׳ן גרעסטען ערפאלג שיינע מעניו

„יודעלעם בר=מצוה"

אין 3 אקט׳ן מיט פראלאג פון ב. טאמאשעווסקי.

עס נעמען אנטייל די נייע אנגאזשירטע ארטיסטען לויט א. ב.: פ ר ו י ע ן: בעזמאן, גאספריד, זאסלאווסקא; מ ע נ ע ר: אריעל, באלבירסקי, בראנשטיין, געטליכערמאן, גאטפריד, הערשקאוויטש, נייהויז, פאלאנסקי. ... מוזיק־ליטונג – מ. קאכאנאווסקי, טעכנישע ליטונג – ד. אריעל, סופלאר – וו. נייהויז. בילעטען צו בעקומען אין קאסע

עס בעסערט זיך די לאגע אין דער טעקסטיל=אינדוסטריע אין פוילען

נאר נישט אין לאדז

צוזאמענפאהר פון טעקסטיל=ארבייטער=פעראיינען

(א) נעכטען איז אין לאדז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון טעקסטיל־אינדוסטרי־ארבייטער־פעראיינען אין פוילען.

עס איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען דער לאגע אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע און די אלגעמיינע ווירטשאפטליכע סיטואציע אין לאנד.

פון די בעריכטען, וואס זענען אפגעגעבען געווארען איז צו זעהען, אז די סיטואציע אין דער טעקסטיל־אינדוסטרי, א חוץ אין לאדז, האט זיך פערבעסערט. אויב עס זאל ווייטער אזוי געהן, ווי ביז איצט, וועלען ביז אקטאבער זיין בעשעפטיגט אלע טעקסטיל ארבייטער.

די בעריכטען, וואס זענען אפגעגעבען געווארען איבער דער לאגע אין דער לאדזער טעקסטיל־אינדוסטריע האבען בעוויזען, אז די לאגע אין לאדז ווערט ערגער.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען צו שיקען א ספעציעלען מעמאריאל צום ארבייטס־מיניסטעריום וועגען דער רעדוקציע פון דער שטיצע פאר ארבייטסלאזע און וועגען אפהיטען דעם 8־שעה׳דיגען ארבייטס־טאג.

—=:)O(:=—

געכאפט די מערדער פון סוחר לעאן נארדווינד

(2) דעם 12 יולי איז אין יואלד פון דארף רודזינקי, הינטער טושין, ערמארדעט געווארען דער לאדזער יודישער סוחר לעאן נארדווינד. ווי בעקאנט האבען דעמאלס די באנדיטען ביי דעם ערמארדעטען צוגענומען א געוויסע סומע אין געלד און וועקסלען, די פאליציי האט געפיהרט אנ׳ענערגישע אקציע צו ענטדעקען די מערדער, אבער ביז איצט אהן רעזולטאט, ערשט עהערנעכטען איז די פאליציי נעפאלען אויף א קאנקרעטע שפור, נעכטען זענען אין צוזאמענהאנג מיט דעם דערמאנטען מארד ארעסטירט געווארען: דער 19־יעהריגער ראמאן האיוק, 19־יעהריגער זיגמונט קאזשימירטשאק און 19־יעהריגע יאנינא קודרא.

זיי זענען אפגעפיהרט געווארען אין לאדזער אויספארש נגס־אמט, פיירע שקצים זענען זיך נישט מודה אינ׳ם מארד, דאגעגען דאס מיידעל האט געגעבען ערקלערונגען, וואס בעשווערען שטארק די צוויי דערמאנטע ארעסטאנטען, צוליב דער טובה פון דער אויספארשונג קען מען נאך נישט אנגעבען קיין גענויע פרטים.

צו די מיסברויכען אין „ארביס"

(א) די לאדזער אפטיילונגען פון „ארביס" האָבען שוין אנגעהויבען נארמאל צו ארבייטען און אפילו נאך פארברייטערט די טעטיגקייט. היינט וועט שוין די ווארשעווער מיניסטעריאלע קאמיסיע פערענדיגען די ארבייט און צונויפשטעלען דעם פראָטאָקאל, וועגען די מיסברויכען וואס זענען דארט פארגעקומען.

די אויספארשונג וועגען די פאלשע באהן-ביילעטען האט פעסטגעשטעלט אז דער לייטער פון „ארביס" שידמער האט געוואוסט וועגען אלע מיסברויכען ער האט אפילו איינמאל געכאפט דעם הילפס-מאכער מראוויעץ ביי א גנבה, אָבער ער האט וועגען דעם נישט מיטגעטיילט דער פאליציי.

אפגעשטעלט „זאוויערטשע"

(א) נעכטען זענען אינגאנצען אפגעשטעלט געווארען די פאבריקען פון דער פירמע „זאוויערטשע" וועלכע בעשעפטיגט 2100 ארבייטער. די פאבריקען זענען אפגעשטעלט געווארען צוליב'ן פעהלען פון בעשטעלונגען.

פערזאמלונג פון דאמען-מאגאזין-שניידער

דינסטאג איז פארגעקומען אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנהייב פון סעזאן, א פערזאמלונג פון דאמען-מאגאזין-שניידער אין לאקאל פון האנדווערקער-פעראיין, וואלטשאנסקא 19.

די אלגעמיינע מיינונג איז געווען, אז עס מוז נעהמען א סוף צו דער צושטרייטקייט צווישען די דאמען-מאגאזין-שניידער און אין דער קורצסטער צייט נעהמען זיך אקטיוו צו פערבעסערען דאס פאך. צוליב דעם צוועק קומט פאר אין דער באהענסטער צייט א צווייטע פערזאמלונג פון מיטגלידער און נישט-מיטגלידער אין לאקאל פון האנדווערקער-פעראיין.

פערשידענעס

(2) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער לייטער פון פירסטען קאמיסאריאט קאמיסאר גראניסלאוו ליפסקי.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) יאנקעלעוויטש, סטארי רינעק 9; שטעפעל, לימאנאווסקיגא 37; גלוכאווסקי, נארוטאוויטש 4; האמבורג, גלובנא 50; פאוולאווסקי, פיעטריקאווער 307; פיאטראווסקי, פאמארסקא 91.

זעלבסטמארד פון א זקן

(2) נעכטען אינדערפריה האט זיך ארונטערגעווארפען פון דריטען שטאק אויף דרעוונאווסקא 37 דער 75-יעהריגער אנטאני משעפלוכא.

די פאגאטאוויע האט דעם זעלבסטמערדער אין א גוסס'דיגען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די סיבה פון דעם שרעקליכען זעלבסטמארד איז געווען די, וואס דער זקן האט נישט געהאט קיין אייגענע מיטלען צום לעבען און די קינדער האבען זיך מיט איהם געווארפען און נישט געוואָלט געגעבען צו עסען.

באהן-ליניע גדיניע — הערבי ווערט ווייטער געבויט

(2) ווי מיר דערוויסען זיך ווערען געפיהרט אהן איבעררייס די ארבייטען ביים בויען די באהן-ליניע גדיניע - הערבי. נאך אין היינטיגען סעזאן זאלען געלעגט ווערען די באהן-שינעס צווישען זדונסקא-וואלא און אינאווראצלאוו. אויך ווערען שוין געבויט די אפצווייגונגען קיין קאליש און לאדז.

Dyrekcja Polskiego Biura Podróży

„ORBIS"

מאכט עפענטליך בעקאנט, אז דעם 4-טען אויגוסט ד. י.

האבען אנגעהויבען די טעטיגקייט

די אפטיילונגען פון „ORBIS"

אויף אבדזשעיא 6 און נאוואמיעסקא 2

די פרייזען פון אלע ארט אינלענדישע און אויסלענדישע בילעטען

צו נארמאלע פרייזען.

א טויב-שטומער מיט א גלעקעל

ער געהט ארום קלייבען נדבות, נאר אז עס מאכט זיך א געלעגענהייט גנב'עט ער

(2) נעכטען אינדערפריה איז אין געוועלב פון י. שמולעוויטש, שרודמיעיסקא 1 ארייינגעקומען א סוחר פון לעמבערג און אנגעהויבען זיך צו האנדלען וועגען קויפען סחורה אויף שירצען, ווען דער פעדקויפער איז אריינגעגאנגען מיט'ן סוחר אין צווייטען צימער פון לאגער, איז דערווייל אריינגעקומען א בעטלער, וועלכער מאכט זיך פאר א טויב-שטומען און געהט שטענדיג ארום מיט א גלעקעל אין האנד, אויסנוצענדיג דעם מאמענט, וואס קיינער איז נישט געווען אין ערשטען צימער, האט ער געכאפט א שטיק סחורה פון 120 זל. און ענטלאָפען, דעם גנבס האט מען נישט געכאפט.

פרוי געוואלט פער'סמ'ען איהר מאן

ס'יונגעלע האט אבער אפגעראטעוועט זיין פאטער

(2) אויף אסניק גאס 6 וואוינט דאס פארפאלק טאפארסקי: דער 36-יעהריגער מיכאל און די 35-יעהריגע פאולינא, צוזאמען מיט 2 קינדער. מאר פא"סקי ארבייט אין דער פאבריק פון שייבלער און גראהמאן, און דאס פארפאלק האט נישט גוט געלעבט, ווייל די טאפארסקא האט געהאט א „קאכא-נעק" און געוואלט פטור ווערען פון מאן.

זי האט דעריבער בעשלאָסען צו פערסמען איהר מאן און נעכטען האט זי געוואלט דעם פלאן אויספיהרען דורך אריינשיטען סם אין עסען. וואס זי האט דערלאנגט דעם מאן. דאס עסען האט זי געשיקט איהר מאן אין דער פאבריק אריין דורך איהר פופצעהן-יעהריג יונגעל עוגעניוש. דאס יונגעל האט אבער בעמערקט, אז די מוטער האט עפעס אריינגעשיט אין דער זופ און האט וועגען דעם דערצעהלט דעם פאטער.

טאפארסקי האט גלייך אוועקגעטראגען דאס עסען אין קאמיסאריאט וועלכער האט איבערגעשיקט די זופ אויף אנאליז.

דער אנאליז פון מלוכהשען אינסטיטוט האט פעסטגעשטעלט אז אין'ם עסען געפינט זיך א גרויסע דאזע סם, לויט די אויסרעכנונגען האבען זיך דערמיט געקענט סמען אויף טויט 20 פערזאן.

טאפארסקא איז גלייך ארעסטירט געווארען. די ערשטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז זי האט טאקע געוואלט ערמארדען איהר מאן.

א טאקסובקע אין פלאמען

(2) נעכטען אינדערפריה האט זיך פאר'ן הויז אויף אנדזשעיא 33 אנגעצונדען א טאקסובקע דאס פייער איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס עס האט אויפגעריסען דער בענזין-רעזערוואר. באלד זענען אנגעקומען די אלארמירטע פייערלעשער, וועלכע ס'האט זיך איינגעגעבען אפצוראטעווען נאר א טייל פון דער טאקסובקע.

דעלעגאט פון לאנדאנער הילפס-פעראיין

אין לאדז האט נעכטען געווילט פון לאנדאן ה' דזייקאב לובראניעצקי, דעלעגאט פון זאַרקאָווער הילפס-פעראיין אין לאנדאן, וועלכער האט בעזוכט זאַרקאָוו, פשעדעטש און אנדערע שטעטלעך, וואו ער האט זיך בעקענט מיט דער ווירטשאפטליכער לאגע פון די דאזיגע שטעטלעך און פערטיילט די געשיקטע געלדער פון לאנדאנער הילפס-פעראיין.

היינט אין „פילהארמאניע"

כמעט אן אומזיסטע פארשטעלונג פון דעם „בלינדען פאיאק"

כדי צו פאפולאריזירען די פארשטעלונגען, די ערטיסטען, און די פיעסען, ווערט היינט געגעבען די גרויסע שלאגער-אפערעטע „דער בלינדער פאיאק" כמעט אומזיסט, אלע בילעטען אין פארטער, פון דער ערשטער ביז דער לעצטער רייה צו איינהייטס-פרייזען צו 1 זל. באלקאן — צו 50 גראשען.

דער דאלאר אין לאדז

דער אפיציעלער קורס פון דאלאר שטעהט שוין עטליכע טעג 901.

נישט-אפיציעל — 902, ביי א קליינע נאכפראגע.

לאדזער ליסטעס 8-פראצענטיגע

דער אפיציעלער קורס: 65,75. נישט אפיציעל — 66 ביי א רוהיגער טענדענץ.

נעכטיגע רינג-קאמפען

אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט: דער אומבעקאנטער אטלעט מיט ווינוראַ'ן. אין דער פינפטער מינוט בעזיגט דער אומבעקאנטער זיין געגנער.

דער קאמף מארטינאָוו—שטשערבינסקי פערענדיגט זיך אין דער 6-טער מינוט מיט א זיג פון מארטינאָוו'ן.

אין דער דריטער פאר קעמפען: פאשאף—פינעצקי. פינעצקי כאפט פאשאף'ן אין א דאפעל-נעלסאן. פאשאף קעמפט 35 מינוט מיט דעם נעלסאן, גנאר דאס בלוט שלאגט איהם פון דער נאז, און ער גיט א צייכען דורך דריי קלעפ אין דיוואן. דער זיג ווערט אנערקענט פינעצקין.

דערנאך קעמפען: שטעקער—סאן-מארס. אין דער 23-טער מינוט כאפט סאן-מארס זיין געגנער אויף א דאפעל-נעלסאן. שטעקער גיט א צייכען אז ער גיט זיך אונטער. נאר אזוי ווי זיין געגנער לאזט איהם פריי פון נעלסאן, כאפט ער סאן-מארס'ן און לייגט איהם אוועק אויף ביידע לאפאטקעס. דער זיג ווערט אנערקענט שטעקער'ן. ווייל דער געגנער קעמפט ברוטאל און מיט נישט דערלויבטע גריפען.

אין דער לעצטער פאר קעמפען: סאסארסקי—לופא. אין דער 20 מינוט בעזיגט סאסארסקי זיין געגנער. O

היינט קעמפען: 1) שטשערבינסקי — יאגא (דעצ.) 2) שטיבאר — סאן-מארס (דעצ.) 3) שטעקער—מארטינאָוו (דעצ.) 4) און די סענסאציע פון טורניר פאשאף מיט דעם אומבעקאנטען אטלעט, אויך דעצידירענד. אינפאלס ווען דער אומבעקאנטער ווערט בעזיגט, מוז ער זאגען ווער ער איז און פון וואו ער איז.

ראדיא-פראגראם

12,10 צייטסיגנאל, 1,15 גראמאפאן-מוזיק, 4,45 גראמאפאן-מוזיק, 4,50 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 5,10 פארלעזונג, 5.35 גראמאפאן-מוזיק. 6,00 פארלעזונג, 7,00 סאליסטען-קאנצערט, 7,20 פערשידענעס, 7,40 גראמאפאן-מוזיק, 8,00 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס-קאמער, 8,15 ראדיא-פרעסע, 9,30 לייכטע מוזיק, 10,15 פארטראג, 10,30 קאמוניקאטען, 11,00 סאליסטען-קאנצערט, 12,00 לייכטע מוזיק.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען-אינסטיטוט

און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2

ד"ר וויינבערג אינערן, הארץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7

ד"ר יוסימאל נערווען קראנקה. פון 12—2

ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6

ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 11½—1

ד"ר האנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערען-קר. פון 10—11, 2—3 און פון 6—7

ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5

ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2

נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9—1

א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-שטראהלונג, בעלייכטונג, קאראנען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיא, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען,

אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין).

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיטען אין שטאט.

קרבן פון שפיאנאזש

סענסאציאנעל קרימינעלישער ראמאן

(12

— א זעהר מאדנע געשיכטע! — האט אויסגערופען דזשארדוש, נאך דעם, ווי ער האט געהאט ארויסבעגלייט דעם געהיים-אגענט און צוריק אריינגעקומען אין גאסט-צימער, — איך וועל באלד ארויסרופען טעלעפאניש מאקס'ן. איהם וועט זיין איבערעסאנט צו וויסען די לעצטע נייעס.

— ס'איז דאך שוין אבער שפעט, — האט זי-ווינבי געגענגעשטעלט — וועסט איבערשרעקען עטלען! האסט דאך אליין געזאגט, אז זי ווייסט גאר נישט וועגען דעם מארד.

— ס'שאדט נישט, איך וועל שוין געפינען עפעס א תירוץ, איבעריגענס איז נאך גאר נישט אזוי שפעט — אינגאנצען עלף א זייגער.

דזשארדזש האט ארונטערגענומען דאס טעלעפאן-טרייבעל און געבעטען מ'זאל איהם פערבינדען מיט דובר, ווי נאר די אויסערשטאטישע ליניע וועט פריי ווערען.

סטאר האט זיך אפגעזאגט און איז אוועק.

ס'איז נישט אדורך קיין פינף מינוט, ווי עס האט זיך דערהערט דאס קלינגען פון טעלעפאן.

— ווינבי, זיי זענען נישטא אין האטעל!

— זיי זענען נישט פערפאהרען אין האטעל. וואהרשיינליך האבען זיי זיך גלייך אריינגעזעצט אין דעם אווענד-דאמפער, פון דובר טיילט מען מיט, אז אויפ'ן קאנאל לאמאנס איז א שטורעם.

— און זיי זענען אוועקגעפאָהרען אין שטורעם! עטעל ליידט דאך זעהר אויפ'ן וואסער... זי קאן נישט פערטראגען דעם ים! פארוואס האט מאקס נישט איבערגעלעכטיגט אויף דער זייט?

— נישט אנדערש, ער איז משוגע געווארען!

אייגער און דערזעלבער געדאנק האט איבערראשט בעם ברודער און די שוועסטער.

דערשראָקען האבען זיי זיך איבערגעקוקט.

קאפיטעל זיבען

דער פארטסיגאר

אז מאריס סטאר איז אוועק פון די ווינסטאנס, האט ער זיך געלאזט פיהרען דירעקט צו ריווער-סארט: אזוי האט געהייסען די גרויסע הייזער. וואס איז געשטאנען ארום א בליהענדיגען סקווער, אין דער זייט פון וועג.

אפשטעלענדיג זיך ביים אריינגאנג פון סקווער האט מאריס בעצאהלט דעם שאפער פון דער טאקסובקע.

ער האט דערזעהן, אז ער געפינט זיך גלייך ענטקעגען דער טיר פונ'ם פאסט-ביורא, וואו די לעדי ראלסאן איז דערהרגעט געווארען.

נישט אכטענדיג אויף דעם רעגען, וואס האט געשמיסען אין פנים, גלייך, איז ער געשטאנען אומ בעוועגליך א לענגערע צייט איינקוקענדיג זיך אין דער נאכט-פינסטערניש, און שטודירענדיג די נאהענטע סביבה,

ער האט אין די געדאנקען זיך פארגעשטעלט דעם קרבן און דעם מערדער, וואס האט איהם כפר פאלגט.

מארסי סטאר איז זיכער געווען אין דער אומשולדיגקייט פונ'ם ארעסטירטען שאפער.

אבער ווער דען אנדערש האט געקאנט דער מארדען דעם סער ראבערט ראלסטאנס פרוי?... און פארוואס?

לעדי ראלסטאן איז אריין צום פראפעסאר קאטשיאלא און, נישט טרעפענדיג איהם אינדערהיים האט זי טעלעפאניש אנגעקלונגען צו די ווינסטאנס.

צו-וואס האט זי עס געטון?

אין דער תשובה אויף דער דאזיגער פראגע האט — לויט זיין מיינונג — געשטעקט דאס שליסעל צו אויפקלעהרען די רעטעניש.

שנעל האט שוין זיכער געפונען דעם שליסעל.

מאריס סטאר איז אדורכגעגאנגען דעם סקווער און האט זיך אפגעשטעלט פאר א גרופע הייזער. אין אלע פענסטער איז געווען פינסטער. נאר בלויז אין דעם הויז, וואו עס האט געוואוינט דער מוזיק-פראפעסאר קאטשיאלא האט געברענט ליכט.

ביים אריינגאנג אין הויז, האט מאריס בעגעגענט דעם טרוקענעם, אלטיטשקען הויז-וועכטער.

— איך וויל זעהען דעם מאעסטרא קאטשיאלא! — האט ער זיך צו איהם געווענדעט — ער וואוינט אויפ'ן אויבערשטען שטאק... נישט וואהר?... ער מוז זיין איבערדערהיים, ווייל איך זעה אין די פענסטער איז ליכטיג!

— ניין, איך רעכען אז נישט, סער. געוועהנליך קומט ער אהיים א סך שפעטער. דאס ווארט אויף איהם די אלטע דזשוליא... איהר זענט מיסטער מאקס קארלין, סער?

מאריס האט זיך פערוואונדערט, אבער אויפמערקזאם א קוק-טוענדיג אויפ'ן וועכטער, האט ער רוהיג געענטפערט:

— ניין! איך בין דעם מיסטער קארלינס א נאהענטער פריינד... פארוואס האט איהר עפעס גע מיינט, אז ער בין איך?...

— ענטשולדיגט, סער! איך קאן נישט דעם הער, אבער איך האב געזעהן זיין נאמען אויסגעקריצט אויפ'ן פארטסיגאר, וועלכען ער האט פערלוירען, ארויסגייענדיג היינט אינדערפריה פונ'ם מיסטער קאטשיאלא... דזשוליא האט געפונען דעם דאזיגען פארטסיגאר... זי איז אן איטאליענערין און א גוטע פרוי... ביי איהר ווערט קארגיש פערפאלען... איך האב געמיינט, אז איהר נענט געקומען אפנעהמען דעם פארטסיגאר...

(פארטזעצונג קומט).

בערנארד שאו און דער קאמוניזם

אפענער בריף פון דער „נייער פרייער פרעסע" צו בערנארד שאו נאך זיין צוריק קומען פון רוסלאנד

ווי באוואוסט האט דער בעקאנטער ענגלישער דיכטער בערנארד שאו געוויילט אין סאוויעט-רוסלאנד. אין די געשפרעכען, וואס דער דיכטער האט דארט געפיהרט מיט פערטרעטער פון פערשידענע צייטונגען און מיט פארשטעהער פון סאוויעטישע אינסטיטוציעס, האט ער זיך אויסגעדריקט מיט זעהר פיל לויב איבער דער סאוויעטישער ארדנונג. די „נייע פרייע פרעסע" האט גענומען א שטעלונג צו זיינע אויספיהרונגען און פערעפענטליכט א אפענעם בריף, וועלכען מיר גיבען דא איבער:

ליבער מר. שאו!

דאס מאל וועט עס אפילו זיין א ביסעל שווער, אפילו פאר אייערע טרייעסטע פערעהרער אייך צו פאלגען. א יא, מיר ווייסען דאס זעהר גוט, אז איהר האט ליב דאס פאראדאקסאלע, עס איז פאר אייך דער העכסטער גענוס צו פיהרען דעם לעזער און דעם הערער אין א בעשטימטען וועג, כדי איהם דאן פריש פרעהליך אונטערצושטעלען א פיסעל, כדי ער זאל שטרויכלען און פערטאמעלט ווערען. איהר האט איבער אייך אליין געזאגט: איך קאן מיר נישט פארשטעלען עפיס שרעקליכערס ווי א אייביגען בערנארד שאו. עס איז — אזוי האט איהר צוגעגעבען — גלייך ווי מען וואלט געמוזט טראגען תמיד דעמזעלבען הוט. איצט, מר. שאו, די סכנה פון דעם אייביג גלייכען, פון לאנגווייליג ווערען פון תמיד דעמזעלבען. אט דאס קומט טאקע נישט פאר ביי אייער אינדיווידואליטעט. איהר אליין זארגט שוין דערפאר, אז עס זאל זיך קונדיגען די גוטיגע אפוועקסלונג אין, אז אייער עהרווירדיגע צורה, וואס איז פאר אונז אזוי טייער צוליב זיין, וואס אמאל שטאקערער שטארקערער עהנלכקייט צו טאלסטאי — איהר זארגט שוין דערפאר, אז די דאזיגע פאטריארכאלישע מינע, זאל דורכגעצוקט ווערען צומאלט דורך די בייזע ליכטער.

דאס מאל אבער איז די משוגה'יגקייט שוין אביסעל ביטערער ווי געוועהנליך. אין אייער „סאציאל זם פאר מיליאנערען" האט איהר ארויסגעזאגט א העכליך ווארט: „קיין שום יחיד אין קיין שום געזעלשאפט קאן קיינמאל נישט אבסאלוט און פולשטענדיג זיין אין רעכט און קיין שום לעהרע אדער אנזיכט קאן מען קיינמאל נישט אזוי פארמולירען, אז זי זאל ארומנעמען דעם גאנצען אמת, דעם פולשטענדיגען אמת". איצט פלוצים געפינט איהר, אז עס איז יא פערהאן א לעהרע, וועלכע איז טאקי פולשטענדיג אין רעכט און זיין זאל עס די לעהרע פון לענין און זיינע באלשעוויסטישע חברים.

איהר האט אין מאסקווע געהאלטען א רעדע אין וועלכער איהר האט נביאות געזאגט: „אויב דער פון לענין אונטערגענומענער סאציאליסטישער עקספערימענט וועט זיך נישט איינגעבען, דעמאלט וועט די איצטיגע ציוויליזאציע פולשטענדיג צוגרונד געהען. אלע ביזאיצטיגע קולטורען האבען נאך א געוויסער צייט אויסגעארטעט און זענען צוגרונד געגאנגען. א סך מאל שוין האבען גאפריווט פערטרעטער פון מענשליכע ראסען — מיר געהען נאך אייערע אויסערונגען — אויסצואווייכען דעם דאזיגען אבן נגף. אבער תמיד און כסדר איז עס זיי נישט געלונגען. לענין אבער, אזוי בעהויפטעט איהר, האט בעשאפען א נייע מעטאדע און האט בעזיגט דעם דאזיגען אבן נגף. וועלען אנדערע מעטאדען נאכקומען נאך לענינס מעטאדען, דאן וועט זיך אנהויבען א נייע תקופה און קיין שום צוזאמענברוך קיין שום שטורץ וועט אונז שוין נישט מעהר בעדראהען. וועט די צוקונפט געהען מיט לענין, אזוי איז געוועען דער שלוס פון אייער רעדע, דאן קענען מיר אונז אלע פרעהען, וועט אבער די וועלט זיך בעוועגען אויף איהרע אלטע דרכים, דאן וועל איך טרויריג פערלאזען דעם עולם התחתון...

נו, מיר האפען, אז איהר וועט אונז טראץ דעם נאך לאנג לעבען אין דער בליהענדיגער קראפט פון אייער זשעניע. איינס אבער קענען מיר גישט בעגרייפען. איהר רעדט נאך א אויפענטהאלט אין רוסלאנד, וועלכער האט זיכער נישט לענגער געדויערט ווי פיר אדער פינף טעג. זענט איהר אייך בעוואוסט, מר. שאו, אז איהר פערצעהרט גאר ערנסט אייער גרויסע אויטאריטעט, אויב איהר גיט ארויס בעוואונדערנדע אורטיילען, נישט האבענדיג זיך גענעבען די מיה ארויסצובילדען זיך פאוואלי א אורטייל נאך א גרינדליכער סטודיע, נאך דערלערנען פון דער לאנדעס-שפראך, נאך אויספארשען פון די סאציאלע צושטאנדען צווישען דעם פויערטום, מיט איין ווארט, נאך א אמת'דיגען בעקענען זיך מיט פאקטען?

ווי לאכט מען דאך אין ענגלאנד איבער די יעניגע פארשוינען, וועלכע בעשטייגען אין באמביי דעם עקספרעס-צוג, פערלאזען איהם אין קאלקוטא און גיבען ארויס תיכף דערנאך א ווערק איבער אינדיען.

און ביי דעם אלעמען וואס פאר א ענדערונג אין אייערע איבערצייגונגען! צי דערמאהנט איהר אייך נאך, חשוב'ער בערנארד שאו, אין א בוך, וואס טראגט דעם טיטעל: „וועג-ווייזער פאר דער אינטעליגענטער פרוי צום סאציאליזם און קאפיטאליזם?" א געוויסער בערנארד שאו האט דאס פערפאסט, און עס שטעהען דארט זאכען, וואס לאזען זיך באמת נישט ברענגען אין הסכם מיט דעם לויבגעזאנג פאר דיקטאטור.

איהר זאגט אין דעם דאזיגען ווערק:

„נור אויף א פארלאמענטארישען וועג קען פארקומען דער איבערגאנג פון קאפיטאליזם צום סאציאליזם".

אין אונז ערלויבט דער ציטאט — אייער ציטאט:

„דיקטאטארען שטארבען פריה אדער זיי פערלירען זייערע כוחות, אבער אויף דער דויער מוז מען אבער פארט האבען א פארלאמענט און א פעסטע קאנסטיטוציע?..

עס איז נישט אנגענעהם אייך, וועלכען מיר האלטען פאר א מייסטער פון הויכער קונסט, פאר א צייט-ערשיינונג פון נישט פערגלייכבארען מין, פארצוווארפען, וועלכע עס איז סתירות.

צי קאן אובערהויפט א מענש, ווי איהר, האלטען פאר א וועלט-בעגליקונג אזעלכע מעטאדען, וועלכע שטיצען זיך אזוי זעהר אויף אבסאלוטיזם, וועלכע ערלויבען אזוי ווייניג די פרייהייט פון ווארט, וועלכע זענען אזוי הארט געגען אנדערש דענקענדע?

מיר האבען מורא, אז איהר האט זיך צו פריה געלאזט פערבלענדען פון דעם שטורמישען טעמפא, פון דער זיכער מעכטיגער טעטיגקייט, וואס שפרינגט ארויס פון הערראישען ווילען און פון פרעמדער הילף, ווייל דאס האט איהר פערגעסען, מר. שאו: אהן דער טעטיגער מיטווירקונג פון די קאפיטאליסטישע לענדער, אהן דייטשען קרעדיט, אהן אמעריקאנישע איגזשעניערען, וואלטען די מעטאדען פון לענין שוין פון לאנג געהאט א מיאוס'ען דורכפאל. טא, צוליב וואס פערברייטען דעם גלויבען, אז די ציוויליזאציע וועט צוגרונד געהען אויב דער באלשעוויזם אין רוסלאנד וועט נישט האבען קיין ערפאלג? ליבער מר. שאו, איהר קענט צו גוט די געשיכטע פון אלע ציוויליזאציעס, אז מיר זאלען דעם דאזיגען אורטייל קענען נעהמען פאר א ערנסט. אזוי גיך געהט עס נישט מיט דער געטער-דעמערונג. דער קאפיטאליזם שטיצט זיך אויף עפיס שטארקערע יסודות ווי דיקטאטורען, וואס זענען בעגרינדעט אויף געוואלט, און וואס ווערען געפיהרט מיט געוואלט. אויב איהר, מר. שאו, וועט כאטש אייער ליבע צו גלייכקייט, ווייטער בעניסען די ברכה און די הנאה פון דער קאפיטאליסטישער פרייהייט און פון קאפיטאליסטישער אומגלייכקייט, צו אונזער גרויסער פרייד און פערגניגען.

בלייבט פאר אונז ווייטער דער קינסטלער, וואס איז צופיל נביא און קונסט-ווערק, אויף צו קענען זיין, ווען עס איז, א פאליטיקער אדער א סאציאליסט. פערגעסט נישט, דעם בעפרייענדען שמייכעל, וועלכער קוואלט ארויס פון אלע אייערע ווערק.

בלייבט אונז דערהאלטען אלס קינסטלער! דאס איז אונזער הייסעסטער וואונש אויס אנלאס פון אייער רעדע אין מאסקווע.

דארפישע „זנאכערקע" טרייבט ארויס א „גלגול"

ווערט זי דערפאר געמשפט דורכ'ן ביאליסטאקער קרייז-געריכט

א טשעקאווער פראצעס, וואס איז געוויס א זעלטענהייט, איז די טעג בעטראכט געווארען אין ביאליסטאקער קרייז-געריכט.

אויף דער בעשולדיגונג-באנק איז געזעסען אן אלטיטשקע קריסטין פון א נאהענטען דארף ביעוואבישע. אט די אלטיטשקע איז געמשפט געווארען פאר פערנעהמען זיך מיט „זנאכעריי".

אין דארף וואו זי וואוינט איז א פרוי קראנק געווארען פון א קימפעט, זי האט געקריגען הויכע היץ און כסדר גערעדט נישט אזוי צו דער זאך.

מ'האט גערופען דעם דאקטאר וועלכער האט פערשריבען א רעצעפט און געהייסען געבען וואס ווייניגער עסען.

ס'זענען אוועק א פאר טעג און דער קימפעטארין איז אלץ נישט געווארען בעסער. די גוטע פריינט האבען דעריבער געעצהט, אז מ'זאל רופען א „זנאכערקע".

ס'איז אראפגעקומען די „זנאכערקע" פון דארף בעטראכט דער קראנקער. האט זי גלייך פעסטגעשטעלט, אז אין דער קימפעטארין האט זיך אריינגעכאפט א גילגול און מ'דארף איהם ארויסטרייבען. זי האט דעריבער געהייסען געבען צו עסען רויה פלייש מיט געקאכטע גראז און סתם שטארק געזאלצענע זאכען, כדי אזוי ארום אויסצוהונגערען דעם גלגול, וועט ער מוזען אנטלויפען.

די קראנקע האט פערשטעהט זיך נישט געוואלט עסען אזעלכע מאכלים, האט מען איהר עס געקארמעט אויף געוואלד.

אז דאס האט אויך נישט געהאלפען האט די „זנאכערקע" געפרובט נאך א מיטעל. מ'זאל דער קראנקער געבען עסען מענשליכע צואה.

פון דער פייניגונג איז נאך דער קימפעטארין געווארען ערגער און צוליב די יסורים האט זי זיך געצאפעלט אין קאנוואולסיע.

דאמאלס האט מען איהר געבונדען די הענט מיט די פיס, אוועקגעלייגט איהר אויף דער ערד בעשאטען מיט אש און די „זנאכערקע" האט מיט די פיס אנגעהויבען צו קוועטשען דעם בויך.

די קראנקע האט דערפון אנגעהויבען צו גוססן און די בני-בית זענען אוועקגעלאפען צום סאלטיס.

דער סאלטיס האט זיך פעראינטערעסירט מיט דער משונהדיגער „זנאכערקע" און געמאלדען וועגען דעם גאנצען ענין אין פאליציי, וועלכע האט פערפיהרט געגען איהר א פראצעס.

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען א רייה עדות, היות א גרויסער טייל האט זיך נישט צוגעשטעלט זענען די פערהאנדלונגען אפגעלייגט געווארען.

עספעראנטיסטען-קאנגרעס אין קראקא

(ענדע פון דער 3-טער זייט).

פון שטאט ראט איינגעארדענט א גרויסער ראוט פאר די אנטיילנעהמער פון קאנגרעס.

דער קולמינאציאנס-פונקט פון די פייערליכקייטען איז געווען די ענטהילונג פון א געדענקטאוועל לכבוד זאמענהאפען. דער שטאט-ראט האט אויך בעשלאסען אנצירופען א גאס אין קראקא אויף זאמענהאפס נאמען. דאן זענען די אנטיילנעהמער פון קאנגרעס אין א מאניפעסטאציע-צוג, זינגענדיג עספעראנטישע לידער, אוועק אין וועלדעל, וואו ס'איז אויף דער פרייער לופט פארגעקומען א קאנקורס פון ארטיסטישע פעהיגקייטען.

דאס ערשטע ארט האט פערנומען א שפאניער. דאס צווייטע א רומענער; דאס דריטע — א פאלאק יארעצקי און דאס פירטע — דער פרעזעס פון עספעראנטא-קרייז פון יודישען אקאדעמישען פעראיין אין ווארשא דראטווער. ס'זענען אויך פארגעקומען פארשטעלונגען אין די טעאטערן אויף עספעראנטא.

די בעזונדערע סעקציעס פון קאנגרעס האבען אבער אינטענסיוו געארבייט. נאכ'ן פערענדיגען דעם קאנגרעס, וועלען די אנטיילנעהמער מאכען אויספלוגען אין פערשידענע טיילען פון לאנד, א טייל דעלעגאטען וועלען בעזוכען אויך לאדז. אין אלגעמיין איז דער גרויסער קאנגרעס א זעהר געלונגענער.

אסקאר בערמאן.

היינט און פאלג. טעג!
שענסטער סאלאן-פילם פון סעזאן!
רעזשי: R. EICHBERG א.ג.
געשפענסט
פון די סאלאנען
געהיימנישפולער לאבירינט פון לאנדאנער מלינות. שוידער פון גרויל און עמאציעס. אין די הויפטראלען:
M. Angelus, Ewa Grey, Jack Rains
סובטעלער פאדים פון אינטריגע האלט דעם צושויער אין שפאנונג פון אנהויב ביז'ן סוף דראמע.
אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאכמיטאג
שבת, זונטאג און יום-טוב 2,30 ביי טאג
פאפולערע פרייזען.
אויפ'ן 1-טען סעאנס 50 גר. און 1 זל.
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

געפאהרען צום חתן און געפונען איהם א דער'הרג'עטען

א מערקווירדיגער פראצעס וועט בקרוב בעהאנדעלט ווערען אין ווילנער קרייז-געריכט.

די געשיכטע איז אזא:

די ווילנער יודישע פריילין שרה ב. האט מיט א צייט צוריק געשריבען תנאים מיט א ווילנער יודישען בחור, וועלכער איז נאכ'ן תנאים ארויסגעפאהרען, קיין ארגענטינע איינצוארדנען זיך דארט.

דער יונגערמאן האט זיך פערהעלטנישמעסיג שנעל איינגעארדענט אין דער נייער היימלאנד און האט בעקומען די מעגליכקייט אראפצוברענגען זיין כלה.

ווען שרה ב. איז אנגעקומען קיין בוענאס-איירעס, האט איהר דערווארט א טראגישער סיורפריז. א וואך פאר איהר אנקומען איז אין דער פאבריק וואו איהר חתן האט געארבייט פלוצלונג משוגע געווארען אן ארבייטער און האט מיט אן אייזערנעם פרענט דערהרגעט צוויי ארבייטער. צווישען זיי אויך איהר חתן.

א בידערשלאגענע האט זיך שרה ב. אומגעקעהרט קיין ווילנע צו איהרע עלטערען.

דער טראגישער אומגליקספאל האט אויף איהר אזוי געווירקט, אז זי איז אריינגעפאלען אין א טיפער מעלאנכאליע און פון טאג צו טאג איז איהר צושטאנד געווארען ערגער און ערגער.

די לעצטע צייט האט זי אנגעהויבען צו פלאפלען, אז איהר חתן לעבט און זי דארף פאהרען קיין ארגענטינע.

איהר צושטאנד האט זיך אזוי פיל פערערגערט, אז לויט דער עצה פון די דאקטוירים איז זי אפגעשיקט געווארען אין א סאנאטאריע פון פסיכיש-קראנקע.

ערשט איצט האבען די עלטערען פון דער אומגליקליכער פריילין געפונען ביי איהר אין טיש-קעסטעל א בינטעל-בריף פון וועלכען ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז עמיצער האט מיסטיפיצירט זייער טאכטער שרייבענדיג בריף, אז איהר חתן לעבט און אז ער איז בלויז פערוואונדעט געווארען. אין איינעם פון די בריף ווערט געזאגט, אז דער מחבר פון בריף האט גערעדט מיט'ן כלומרשט געשטארבענעם חתן און דער לעצטער האט דערקלערט, אז ער האט בכיוון ארויסגעלאזט א קלאנג, אז ער איז טויט וועלענדיג פטור ווערען פון איהר א. א. וו.

די עלטערען איז געלונגען פעסטצושטעלען, אז די בריף האט געשריבען א ווילנער יונגערמאן א—י, וועלכער איז אמאל אנגעשטויסען געווארען דורך זייער טאכטער.

געגען יונגענמאן איז פערפיהרט געווארען א פראצעס.

—=:§:=—

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט ביי טאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

מאקסים גארקי ועגען אנטיסעמיטיזם

ווי בעוואוסט, האט מאקסים גארקי פארגע־ווארפען אנטיסעמיטיזם די סאוויעטישע שרייבער באריס פילניאק און ל. אסטראווער, ווי אויך באנטש-ברועוויטשען. די ידיעה האט בשעתו ארויס גערופען א שטיקעל חידוש. איצט ברענגען מיר דעם גאנצען ארטיקעל מאקסים גארקיס וועגען אנטיסעמיטיזם, אזוי ווי ער איז אפגעדרוקט געווארען אין אלע וויכטיגסטע ראטענפארבאנדישע בלעטער. אט איז דער ארטיקעל:

איך האב בעקומען אזא בריף:

אלעקסעי מאקסימאוויטש: —

איך האב זיך זעהר דערפרעהט, ווען עס איז איינגעפאלען דער געדאנק צו שרייבען אייך דעם דאזיגען בריף. איך האב זיך געוואונדערט, וואס איך האב זיך ביז איצט נישט דערטראכט דער־צו — איך ווייס דאך גוט, וואס פאר א שטארקער שונא איהר זענט פון די אנטיסעמיטען און ווי אפט איהר זענט ארויסגעטראטען מיט אייער'ע אויפ־רעגונגען געגען די דאזיגע לומפען.

די מעשה איז די: אין באריס פילניאקס דער־צעהלונג „דער אייזגאנג" („לעדאכאד"), וואו עס ווערט דערצעהלט וועגען דער „מאכנאוושטשינע", און וואס איז אנגעשריבען געווארען אין יאהר 1924, דאס הייסט דאן, ווען די פראגע „וועד—ווערמען" איז נאך ווייט נישט געווען בעשלאסען, און ווען אונזער'ע שונאים זענען נאך געווען פול־בלוטיק, האב איך אויף דער זייט 81 געפינען אזא שטעלע:

„צומארגענס האט זיך אין דער שטאט אנ־געהויבען א יודישער פאגראם. דאס איז שטענדיג א שרעקליכע זאך, ווייל די יודען קלייבען זיך צוזאמען הונדערטערווייז און הייבען אן צו וואיען שרעקליכער, ווי הונדערטער הינט. ווען זיי — די הינט, — בילען אויף דער לבנה, דאס בילד איז נאך שרעקליכער געווען צוליב די טראדיציאנעלע יודישע פערנעס, וואס זער ווינט צוטראגט און פערדעקט מיט זייער פוך די גאסען".

די יודען און הינט פערבינדען זיך ביי פיל־ניאקען מערקווירדיג לייכט, אין דער זעלבער דער־צעהלונג אויף זייטעל 97 שרייבט פילניאק:

„געבען דעם ים דארף מען שטעהן יעטיל, קוקען אין דער ווייט אריין און שווייגען. די מא־טראסען זענען אויף דער זון ענטשוויגען געווארען... אויף דעם סקווער, וואס פאר זיי, איז עמיצען [illegible] פון בוים איבעריגע צוויי בען! די צווייגען האבען זיך געוואלגערט אויף [illegible] אור־אלטע" ביבלישער יוד האט צונויפגעקליבען אט די צווייגען אין קערבעל. דער יוד האט געטראגען א כאלאט, זיין פלייצע איז אויסגעטריקענט געווען, און — איך ווייס נישט ווייס נישט פארוואס — שטארק ענהליך געווען אויף א הינטישער פלייצע. ער האט געהאט אזא אור־אלט, אזא אויסגעמוטשעט פנים, און עס איז געווען איינגעצוגען פערדעקט מיט דעם אומגעהייערער גרויסען דאשעק פון זיין קאשקעט".

מעגליך, אז ווען א מאלער וואלט דאס אויס־געמאלען מיט א פענזעל, וואלט זיך בעקומען א זעהר איינדרוקספול בילד. אבער אין אט דעם פאל וואלט קיינעם נישט איינגעפאלען צו פערגליי־כען דעם יודס פלייצע מיט א הונט. פילניאק האט אבער „איך ווייס נישט פארוואס", נישט געקאנט איינהאלטען זיך פון אזא פערגלייך און קאליע געמאכט דאס גאנצע בילד. ס'איז ארויסגעקומען נישט גוט.

אין דעמזעלבען באנד פון פילניאקס ווערק איז פארהאן נאך א דערצעהלונג, וואו עס ווערט דערצעהלט ווי דער דיעסאטניק (א דארפס-בע־אמטער) און די סוחרים לארדין און פאסורין האבען בעהאלטען 21 פונט געלד פון דער צערקווע און 6 פוד זילבער. האבען דאס אויסגעגאסען אין דער באד ביי לארדינען און עס פערקויפט די־רעקט קיין מאסקווע דעם דאזיגען יוד, מאלאס. פיהלט מען דא נישט, אז פילניאק וויל אומבעדינגט מאכען א יוד פאר א פאסער (איינער וואס קויפט אפ גנבות)?

אלעקסעי מאקסימאוויטש, איך דארף נישט אנא לייזירען פאר אייך דאס, וואס איך האב דא גע־בראכט פון פילניאקס דערצעהלונגען. עס איז א פערדרוס, וואס אונזערע פערלאגען, ריכטיגער די רעדאקטארען, זעהען נישט גענוג פארזיכטיג. פיהלט מען דען נישט אין אט די שורות פילניאקס, ווי דער שונא וויל דורכשטופען זיין חזיר'ש רילע, כדי א כריוקע צו טון — אפשר צום לעצטען מאל' עס איז פאר מיר אבסאלוט אלק־איינס, וואס פיל־ניאק אליין טראכט, פאר מיר איז וויכטיג וואס ער טוט. אביעקטיוו — האט ער געגאסען וואסער אויף די מיהלען פון די אנטיסעמיטען. אין דעם יודישען פאגראם איז פאר איהם נישט דאס שרעק ליכסטע דער פאגראם אליין, נאר דאס, וואס די יודען האבען אנגעהויבען צו וואיען שרעקליכער ווי הונדערטער הינט.

„דאס שרעקליכסטע און עקעלהאפסטע, וואס מען קאן זעהען אין דער וועלט — דאס איז די שחיטה פון כשרע עופות" („לעדאכער"). דער יודי־שער פאגראם בעלײדיגט, פערשטעהט איהר מיך, פילניאקס איידעלע אויערען מיט דעם יודישען גע־וויין, און ווען עס קומט צו דער יודישער שחיטה פון עופות הייבט שוין פילניאק אן צו פארלאגמיינע רען: „דאס שרעקליכסטע און עקעלהאפסטע, וואס מען קאן זעהען אין דער וועלט". עס קומט אויס, אז די יודישע שחיטה פון עופות איז פאר פילניאקען שרעקליכער ווי פאגראמען אויף יודען. צום בע־דויערען איז נישט פילניאק דער איינציגער, וואס העלפט אונזער'ע שונאים צו טון זייער שמוציגע ארבייט. ל. אסטראווער שרייבט אין זיין דערצעהלונג „דער סוף פון קביאזשעאסטראוו" אויף דער זייט 79 אבסאלוט אומנויטיגערהייט:

„אלע טראגעדיגע ווייבער יאמערען לייכט און נודנע, נאר לייכטער און נודנער פון אלע יאמערען מיאגעדיגע יודישע ווייבער".

איך ווייס נישט צי אסטראוו איז א יוד אדער נישט. נאר דאס איז אבסאלוט אלק־איינס. וויכטיג איז דאס, וואס מאנכע פון אונזערע שרייבער ווילען דווקא אונטערשטרייכען יודישע אייגענטימליכקייטען און עס קומט כסדר ארויס, אז סדוב ווערען אונטער געשטראכען אומאנגענעהמע אייגענטימליכקייטען, אפילו שוואנגער'ע יודישע פרויען ווייבען יאר אויף אנ'אנדער אופן: נודנער פון אלע. וואס איז דאס — א גיבעקאלאגיש־עטנאגראפישע איינצעלהייט אדער דער אנ'אנטיסעמיטישער שפור?

צום בעדויערען געפינט מען אזעלכע איינצעלהייטען אפילו דארט, וואו מען דערוואַרט זיי נישט. וולאדימיר באנטש־ברועוויטש האט א בוך, וואס הייסט „אויף די קאמף־פאסטענס פון דער פעברואר־און אקטיאבער־רעוואלוציעס. איז ווען באנטש־ברועוויטש דארף דערצעהלען וועגען אנ'אפיסק (הויד־זוכונג) אויף זיין זומער־וואוינונג אין פינ־לאנד אום זומער, 1917, שרייבט ער:

„עס זענען געקומען די יארדאנסקיס, וואס כאטש זיי האבען געהערט צו פלעכאנאווס גרופע „יעדינסטווא" (איינינקייט), זענען זיי אריינגעטרא־טען אין א שארפען שמועס מיט די פאליציאנטען, און בעוויזען ווי מיאוס און אומגעזעצליך זיי האנדלען. פון די זומער־האטעלען האבען זיך א שיט געטון אויסגעסטראצלטע געסט, דער עיקר די כאר־שטעהער פון דער עקעלהאפסטער בורזשואזיע. צוויי פולע שיינע יודישע פרויען, געקליידעט לויט דער לעצטער מאדע און מיט פראכטפולע רויטע וואו־אלען, האבען קאקעטירט און געפלירטעוועט מיט די אפיצירען און געשרייען. מיט זייערע האלז־שטימען:

„אבער פארוואס ארעסטירט איהר נישט באנטש ברויעוויטשען? ביי איהם האט לענין געוואוינט, מיר ווייסען עס זעהר גוט, טוט עס, וואס ווארט איהר?"

„און פארוואס געהט איהר נישט צו דעמיאן ביעדנין? ער וואוינט אט דארט. איהם מוז מען אומבעדינגט אויפהענגען, ער שרייבט אזעלכע פאס־קודנע פאבלען".

איך האב נישט אויסגעהאלטען, האב זיך א ווענד געטון צו אט די בורזשואזע פלאפלערס, וואס האבען ווייזט אויס, מיך פריהער נישט בעמערקט און א זאג געטון:

„גייט בעסער אוועק פון דאנען, דאמען, אז נישט וועלען מיר אייך פאר אייער'ע רייד געבען אין באק, אייך, צוזאמען מיט אייער'ע קאוואלערען".

„ארום זיי האבען זיך געדרייט פונקט אזעלכע אויסגעפאשעטע יונגע יודען, פון א זייער פערדעכ־טיגען ספעקולאנטישען טיפ. זיי זענען אומרוהיג געווארען, א כאפ געטון אונטער די הענט זייער'ע דאמען און זענען מיט כעס אוועק".

דא איז נישט פערשטענדליך, וואס באנטש־ברויעוויטש מיינט מיט די ווערטער „די פארשטייער פון דער עקעלהאפסטער בורזשואזיע". וועלכע בור־זשואזיע? וואס איז דא צו טראכטען? ווי באלד דערנאך רעדט זיך וועגען די צוויי יודישע פרויען און די אויסגעפאשעטע יונגע יודען, איז קלאר, אז די יודישע איז די עקעלהאפסטע בורזשואזיע. אבער זיבט ווען האט באנטש־ברויעוויטש אנגע־הויבען אזוי צו טראכטען? נאר דאס איז באך אויך נישט דער עיקר. צוליב וואס פאר אנ'אמת האט באנטש־ברויעוויטש דווקא געדארפט ארויס־טיילען די יודען? די אמתדיגקייט און קינסטלעריש־קייט פון דער דערצעהלונג וואלט אבסאלוט גאר נישט געליטען, דאכט זיך, ווען באנטש־ברויעוויטש וואלט נישט דווקא אונטערגעשטראכען די נאציאַ־נאליטעט פון די מיאוסע בורזשואזע טיפען.

פיהלט מען דא נישט, אז באנטש־ברויעוויטש איז בעגאנגען א פאליטישען פעהלער, וואס ער־קלערט זיך מסתמא דערמיט, אז ערגעץ וואו שלאגט אין איהם אנ'אנטיסעמיטישער אדער, אויב ער האלט, אז די יודישע בורזשואזיע איז די ערגסטע אין דער וועלט?

אלעקסעי מאקסימאוויטש, צום בעדויערען לייען איך זייער ווייניג בעלעטריסטיק. עס קומט פשוט נישט אויס. אבער אויב איך האב געקאנט ארויס־בעמען אט דאס פון דער קליינער צאל ביכער, וואס מיר איז אויסגעקומען צו לייענען אין דער לעצטער צייט, דענק איך, אז ענהליכע זאכען קאן מען געפינען אויך ביי אנדער'ע אויטארען. איין צייט האב איך געטראכט, אז ליך וועל אליין קאנען פערזאלגעמיינערען די בעגעגענטע פאקטען אין דער ליטעראטור און אנשרייבען אנ'ארטיקעל וועגען דעם. אבער איצט זעה איך, אז דאס דארף טון נישט איך, נאר א גרעסערער אויטאריטעט ווי איך.

איך וואלט זעהר געוואלט, אז איהר זאלט אנשרייבען אין איינער פון אונזערע צייטונגען, נאך בעסער אין א סך צייטונגען מיטאמאל, אנ'ארטיקעל, וואס זאל זיך פערנעמען מיט דער דאזיגער פראגע, מען דארף געבען א פסק די, וואס האבען זיך צופיל ערלויבט, און ווארענען יענע, וואס טראכטען נישט דורך זייער'ע געדאנקען.

וועגען דעם טאר מען נישט שווייגען, כאטש עס קאן זיך אויסווייזען, אז איצט, אין דעם פער־יאד פון דער גרויסער בויאונג, איז דאס נישט מעהר ווי א ביסעל מיסט. אבער צום בעדויערען פערשמוצט דאס דאזיגע מיסט אונזערע קעפ און שטערט אונז צו ארבייטען. און עס איז זעהר שלעכט, ווען אזא מיסט דרינגט אריין אין דער ליטעראטור.

(אונטערגעשריבען)

וו. געראסימאוו, מאסקווע.

Dr. Różaner
צוריקגעקערט.

דאס עלעגאנטע לאדז
קויפט איין די גאנצע קאסמעטיק גאר אין דער ערש־טער רענאמירטער
קאנקורענץ־פערפומעריע
פון דער פירמע
J. DRUKIER
ZAWADZKA 5, TEL. 175-92
וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער־סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בייסטע
פערפומען, טואלעט־וייפען, קרעמען, פודערן, קעלנישע בלומען וואסערן
בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאן אויף ווערטפולע פרעמיעס.
קיין פיליאס בעזיצען מיר נישט פאר אנגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט.

ר. איזראעל

(81

ליבע און טויט

סענסאציאנ. קראטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

די שיף האט ווייטער געמאכט איהר פעסטגע־שטעלטען מארשרוט, אזוי ווי ס'וואלט גארנישט פארגעקומען, די פאסאזשירען אויף דער לוקסוס־שיף האבען זיך געווילט געטאנצט און זיך גע־מיהט ווי אמבעסטען פערברענגען די צייט. די דריי מענשען זענען נאר געווען אין אנ'אנדער שטימונג. דאס איז געווען נירענבערג, דער שיף־דאקטאר און סאניע. די דאזיגע דריי מענשען זענען יעדער אויף זיין שטייגער געווען פערטרויערט, יעדער האט וועגען איין און דעמזעלבען ענין גאנץ אנדערש געטראכט, גאנץ אנדערע אויספיהרונגען געמאכט. די שיף איז צוגעגאנגען צום פארט אהן שום שטערונגען. קיין שום געשעהענישען זענען מעהר נישט פארגעקומען און נירענבערג האט זיך געגרייט פטור צו ווערען פון דעם קלאפאט מיט סאניען. ער האט זיך גענוי אינפארמירט וועגען די פארשריפטען, וואס זענען פערהאן אין דער היגער געגנט, אז סאניע וועט גלייך צו־בעקומען ווערען אין אנ'אנשטאלט פאר גייסטיג־קראנקע און ער וועט קענען באלד נעלם ווערען, אבגעהמענדיג צוריק זיין שטענדיגען ארגענטינער נאמען — הענריק זילבערשטיין.

נירענבערג איז געווען א טיפ פון א פערבי־סענעם פערברעכער, ער האט געהאט א הנאה פון יעדען פערברעך וואס ער איז בעגאנגען אין וואס האט איהם שטענדיג געלונגען. איינע פון די סיבות פון זיין פערביסענקייט איז געווען דאס, וואס ער איז געווען א פער'משפט'ער. די דאק־טוירים האבען איהם שוין פון לאנג געהאט ער־קלערט, אז ער ליידט אויף אנ'אונהיילבארער קראנקהייט. אויף אזא קראנקהייט, וועלכע האט זיך שוין אזוי טיף איינגעפרעסען אין זיין ארגא־ניזם, אז מ'האט זי נישט געקענט מעהר היילען. ער האט דאס געהאלטען פאר א שרעקליכע עוולה, וואס דאס לעבען האט איהם געטון און האט בקמה געגעגומען אומעטום, ווי ס'האט זיך נאר געלאזען. ס'איז איהם נישט געווען קיין אונטערשיד, צי ער האט געמארדעט, צי ער האט געהאנדעלט מיט מיידלעך, צי ער האט אנגעשטעקט מיט א פיוון אנדער'ע מענשען מיט זיין שרעקליכער מיאוס'ער קרענק. ער האט זיך אויף גארנישט אפגעשטעלט, די פערברעכענס זענען ביי איהם געווארען א האר־זארט, א שפיל פון א מענשען, וועלכער איז פער'משפט צום טויט, אבער וויל אויסלאכען די וועלט, חוזק מאכען, אפשפעטען און צו נארען האלטען אלע, אלע מיט ווער עמען ער האט נאר צו טון.

אבער פון צייט צו צייט, אין געוויסע מא־מענטען, האט אויך ביי נירענבערגען דאס דופק אנגעהויבען שטארקער צו קלאפען. א שרעם פון ריין, פריש בלוט איז דורכגעגאנגען דורך זיין הארצען און דאס הארץ האט א צאפעל־געטון. ער האט זיך אפגעגעבען א חשבון וועגען דעם, וואס ער טוט, אבער דאס איז געווען נאר אויף א רגע, אויף א וויל, באלד האט ער גאנץ בע־וואוסטזיניג, מיט'ן אייגענעם ווילען פערייאגט פון זיך די אויפריכטיגקייט. די חרטה און האט צו זיך אליין געזאגט, קלאפענדיג זיך אין הארצען.

— איך בין געדעכט אזוי ווי איך טו, איז גוט און ריכטיג.

אויך איצט ביים אריינפאהרען פון דער שיף אין פארט אריין, האט נירענבערגען געגעבען א צופ אין הארצען.

— דו ווייסט, האט איהם געזאגט אנ'אינערליכע שטים, דו געהסט ווידער אריין אין נעץ פון פער־ברעכענס, דו געהסט ווידער אומגליקליך מאכען הונדערטער מענשען.

— איז וואס האט זיין קאלטער כאראקטער געענטפערט, זיין אינערליכע שטים, מיט וואס? איך מעג אלץ, ווייל דאס לעבען האט מיך פער'משפט. פארוואס האט דאס לעבען גראד מיך אויסגעוועהלט פאר'ן קרבן?

— טא, וואס זענען די מענשען שולדיג, וואס זענען שולדיג די הונדערטער לעבענסלוסטיגע יונגע מיידלעך, וועלכע דו פעראומגליקליכסט, וואס איז שולדיג די ייבע איידעלע סאניע, וואס דו האסט אויף איהר אזא אומגליק געבראכט?

— דאס הייסט קאמף מיט'ן לעבען, דאס לע־בען האט דאך זיי געגעבען די דאזיגע לעבענס־לוסט, וועלכע איז צוגענומען געווארען ביי מיר. און איך נעהם נקמה אין דעם לעבען און אן די אלע, וועלכע ווערען דורך דעם לעבען בעשיצט.

אבער דאס דאזיגע געשפרעך צווישען נירענ־בערגס געוויסען און זיינע געדאנקען האט נאר געדויערט א מינוט, ביז נירענבערג האט נישט א מאך געגעבען מיט דער האנד און ווידער געלאזט פריי הערשען זיינע חיה'שע אינסטינקטען.

— נאך א וויל, האט ער זיך געטראכט, און איך וועל ווידער זיין א פרייער מענש, מען זעהט שוין פון דער שיף דעם ברעג. אלץ איז דערווייל אין ארדנונג און דאס איבריגע וועט שוין אונזער פאליציי־אפיציר אלפאנזא ערלעדיגען.

קאפיטעל 23

אריינגעפאלען

נישט אלץ איז אבער אזוי געגאנגען ווי נירענ־בערג האט אויסגערעכנט. די געשעהענישען זענען געגאנגען גאנץ אנדערש.

לעהמאן איז נישט אראפגעלאזען געווארען פון דער שיף, אלפאנזא מיט דעם קאנטראלער האבען געהאט זעהר גוט אויסגערעכנט, זיי האבען גע־מוזט פערהאלטען לעהמאנען כאטש אויף א האלבען טאג, אזוי לאנג ביז כארט און אדאלף וועלען קענען אויפרוימען און פערטיילען די „סחורה". דא איז שוין לעהמאן אין קיין שום געפאר נישט, און ער קען שוין טון, וואס ער וויל און וואס זיין הארץ גלוסט. אזוי האט די „חבורה" געהאט אויסגערעכנט. זייער'ע פלענער זענען אבער צושטערט גע־ווארען דורך דעם, וואס ריטא האט געפרובט אויס־צופיהרען איהר אנפאל אויף דעם פרעמדען אר־גענטינישען פאליציי־בעאמטען, צו וועלכען זי דאס אייגענטליך גארנישט געהאט, און וועלכען זי האט קיינמאל פאר איהרע אויגען נישט געזעהען. די חבורה האבען דערפיהלט, אז דאס געפאהר איז גרויס, בעת מ'האט ארעסטירט ריטאן. כארט האט געפרובט אויסצופרובען זיינע אלטע מיטלען, אונ־טערצוקויפען, אדער גאר בגוואלד אפצושלאגען ריטאן פון פאליציאנטס הענד און דאן נקמה נעהמען אן ריטאן אויף זיין שטייגער, אהן רחמנות, מיט דער גאנצער ריקזיכטסלאזיגקייט. כארטען האט זיך אבער נישט איינגעגעבען און ריטא איז אפגעגעבען גע־ווארען אין פאליציי־אמט.

(פארטזעצונג קומט.)

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
דער גרעסטער קלאנג-מייסטערווערק פון דער איצטיגער צייט!

„דער קעניג פון פאריז"

אין די הויפט-ראלען:
Iwan Petrowicz i Marja Glory

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע
„קינדער-קאבארעט"

נעכסטער פראגראם:
„ATLANTIC"

אנהויב אין געוו. טעג 5 נאכמ. שבת, זונטאג 3 נאכמיטאג.
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

— ביי דער —
וועכנעריז-גינעקאלאגישע קליניק
באלוטא-טארגאווא 13
איז פון 1-טען אויגוסט און ערעפענט געווארען

א אמבולאטאריום
פאר ארימע שוואנגער - פרויען

דאס אמבולאטאריום איז טעטיג טעגליך, א חוץ זונטאג פון 9 – 10 פריה.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בויך און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארן מיט מיינע באהאנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר דאקטאר בראכורטהונג בעזעטיגען זיכער דעם שווערסטן און געפערליכסטן בראך. אויך פאר הויקערס לייטוונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטן פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קונסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
שפרעכשטונדען פון 9 ביז 1 מיטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארן: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין ספעציעליכע דאנקבארקייט דעם ה' דירעקטאר י. ראפאפארט, ארטאפעד, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פאר אפראטירען מיך פון מיין צווייטער שווערע רופטור-קראנקהייטען. דער פריהערדיגער באנדאזש פון זיין מיטגעריכט פערחים טיך איצט פון רופטור-וועהטאגען. דער ה' דירעקטאר האט גישט אפגעלאזט זיינע העגד אפילו דאמאלס, ווען אלע האבען שוין געצווייפעלט אין מיין לעבען און פאר די דאזיגע איבערגעגעבענהייט דאנק איך אים הארציג.

Boruch Mallerman.

„פון דער סדרה"
מטות-ומסעי, דברים, ואתחנן, עקב, ראה
פערל פון אלטען אוצר
געזאמעלט פון פ. ז. גליקסמאן, לאדז:
אזא ספר'ל איז ערשינען.
צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען און ביי די צייטונגס-פערקויפער.

ס'איז פערלוירען געגאנגען
א וועקסעל אויף 169 זל. צאהלבאר דעם 5 אויגוסט אויסשטעלער שמואל ציגעלפארב און צוויי לאמבארד-קוויטעס, ווי אויך א וויטשאנג אויפ'ן נאמען שמעון רייכמאן. אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו ש. רייכמאן, זגערזשער 40.

קונסט-פאטאגראפישער אנשטאלט
„POLONIA"
Łódź, Jerzego № 11.
צופאהר מיט'ן טראמוואי נומער 3.

גרויסער סיורפריז פאר'ן ג' פובליקום!
ווער עס בעשטעלט 6 בריינע פאטאגראפיעס אהן אונטערשיד פון דער פאזע, א גאנצע פיגור, ביז צו די קניה און ברוסט איין אדער 2 פערזאן פאר 3 זל.
בעקומט א שפיגעלע מיט זיין פאטאגראפיע אומזיסט!
בעמערקונג: צו די אויפנאהמען ווערען צוגעגעבען ספעציעלע קאסטיומען אומזיסט.

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך איבערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

א זעהר גרויסער אויסוואהל פון
אלערליי
ראהמען
צו בילדער, שפיגלען, און גארדינען
אויך פערטיגע געראהמטע
בילדער
עמפפעהלט די בעוואוסטע ראהמען-פאבריק פון
י. צורליך,
נארוטאוויטשא 11 (אין הויף), טעל. 153-35

DR. MED.
L. Pkielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

א קוואליפיצירטער
אבערלאך-נייהער (רין)
ווערט געזוכט צו רעפארמעס. צו ערפאהרען פאלודניאווא 6, וואהנ. 21, ביי קרעל. 4231

שטריקער
צו א גלאטע מאשין ווערט פון זאפארט
געזוכט
ביי ווייסבלום
12 אגראדאווא 12

איבערצוגעבען
א פראנט-וואוינונג פון 1 צימער און קוך אין דער ריכטונג פון פאמארסקא, פולנאצנא גאסען. צו ערפאהרען אין רעסטאראן פולנאצנא 14. 4237

א וואורשט-שניידעריז
ווערט געזוכט אין וואורשט געשעפט ביי איינהארן שרודמיעסקא 18 (פריהער צעגעלנ. 17) טעל. 212-20.

עס ווערען געזוכט
רעפעזידקעס
צו סוויטערס ווי אויך א יונגערמאן וואס זאל קענען רעדען מיט א קונה און א שיק-יונגעל. צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 26 ביי מעשבערג.

ENGLISH
פאר אנפאנגער און פארט געשריטענע. קאנווערסאציע, ליטעראטור
צו צוגענגליכע פרייזען
ערטיילט א פעהיגער פעדאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

א מיידעל
ווערט געזוכט אין וואורשט געשעפט ביי
גרינשפאן,
זשעראמסקיעגא (פאנסקא) 41. 4229

א ווילע
צו פערקויפען
אין נאווי-אטוואצק, בעשטעהענד פון 19 שטובען אין בעסטען פונקט. אפערטען אין אדמ. אונטער „ווילע". 4232

ס'ווערט געברויכט
א יונגערמאן
פון 20—21 יאהר, וואס זאל קענען גוט שרייבען און רעכענען, וואס זאל זיין גוט בעקאנט אין דער אייזען-בראנזשע. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג. 4236

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. ס. סאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

א צימער און א קוך
מיט בעזונדערן איינגאנג אלס סובלאקאטאר אדער אין א ניי הויז אויף חודש-געלד ווערט שוין געזוכט. אפערטען אונטער „D".

א הויזען-וועסט-נייער
צו מענער-בעשטעלט ווערט פון זאפארט געברויכט ביי בערגמאן, קעלבאך 12

Dr. Z. Rakowski
פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—7

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-סאבינעט ראסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134—72
נעמט אן פון 3—4 נאכמ. און פון 7—9 אווענד.

Dr. med.
J. LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
צוריקגעקעהרט
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער אייגענע פראטעזאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: חקלאדקעס אויף פ'אטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2.30 ביז 4 30 נאכמיטאג.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.
נעמט אן פון 6 ביז 8.30 אוו זונטאג פון 9 ביז 12 בטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. MED. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 13-142
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאג און יו"ט 9–1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

DOKTÓR
H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אווענד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

השבת אבדה.
נעכטען האב איך פערלוירען 90 זל. אויף עק אלטען מארק 5. איך בין אן אָרימע אלמנה, איך האב דאס געלד צוזאמענגענומען אויף דירה-געלד איך בעט רחמנות צו האבען און מיר דאס געלד צוריקגעבען. אלטער מארק 5 רייזעל גערשאן.

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
טראגוטא 12, טעל. 175-10.
נעהמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אוו. 4157

ד"ר ראבינזאן
פאדעמביע
גראנד-פענסיאנאט
נעהמט אן א גאנצען טאג.

אננאנסען-פרייז	פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
	אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „
פאר מיליטער-שוויתו	נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „
	איבער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. טעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים, אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש, אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען טעגליך און ביינאכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.